



Vlaams
Parlement

vergadering **C307**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 6 juli 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toenemende automatisering van school- en studietoelages – 2059 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het meten van leerwinst – 2438 (2016-2017)	4
VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de pilootprojecten leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs – 2449 (2016-2017)	10
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over tijdelijke maatregelen in het geval van een acuut lerarentekort – 2462 (2016-2017)	11
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de verschuivingen van de leerlingenaantallen door het M-decreet en de terugkeer naar het buitengewoon onderwijs – 2467 (2016-2017)	16
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toekenning van een nieuwe programmatie type 9 vlak naast een school die dit reeds aanbiedt – 2498 (2016-2017)	18
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over differentiatie in het taalonderwijs – 2510 (2016-2017)	23
VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de educatieve master in de kunsten – 2533 (2016-2017)	25
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de opbouw van anciënniteit in de ondersteuningsnetwerken waarin het M-decreet voorziet – 2563 (2016-2017)	29
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het inzetten van kleuteronderwijzers en onderwijzers voor vervangingen van korte afwezigheden in het basisonderwijs – 2578 (2016-2017)	33
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over medisch onderzoek door centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) – 2585 (2016-2017)	35

VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toenemende automatisering van school- en studietoelages – 2059 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Voorzitter, minister, mijn vraag dateert wel al van enige tijd geleden. Ze werd ingediend op 4 mei, dus ongeveer twee maanden geleden.

Ruim 190.000 dossiers voor school- en studietoelage zijn dit schooljaar automatisch opgestart. Dat is een verviervoudiging ten opzichte van vier jaar geleden, toen ruim 42.300 dossiers automatisch werden opgestart. Die stijgende lijn is positief, want op deze manier bereiken we mensen die anders de weg naar het aanvragen van een school- of studietoelage niet zouden vinden. We moeten bewaken dat er geen misbruik wordt gemaakt van die automatische toekenning. De voorwaarden voor toekenning, zoals het inkomen en de gezinssituatie, moeten nauwlettend worden opgevolgd. Als er iets verandert waardoor de leerling of de student het recht op een school- of studietoelage verliest, moet men dat uiteraard aanpassen. We moeten bewaken dat zij die recht hebben op een school- of studietoelage, er ook effectief een krijgen, maar we moeten ook oog hebben voor hen die te veel ontvangen of een school- of studietoelage krijgen terwijl ze daar geen recht op hebben.

Minister, op welke manier zult u trachten misbruik te voorkomen? Welke parameters zult u hanteren om nauwlettend op te volgen dat de leerlingen of studenten nog voldoen aan de voorwaarden om een school- of studietoelage te ontvangen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: We hebben inderdaad dit jaar 190.000 dossiers automatisch opgestart. Dat gebeurt maar na het onderzoeken van een aantal voorwaarden. Het onderzoek gebeurt in de eerste plaats door gebruik te maken van alle externe databanken die we kunnen gebruiken. Voor een normale aanvraag moeten we eigenlijk bijna niets meer opvragen bij de mensen zelf, maar vooraleer we de toekenning doen, moeten we wel een minimale controle laten uitvoeren door de mensen zelf, al was het bijvoorbeeld maar om te bevestigen dat het rekeningnummer niet is gewijzigd ten opzichte van het vorige jaar. Het gebeurt wel vaker dat men dat op het verkeerde rekeningnummer gaat overschrijven, en dat is vervelend.

Na bevestiging van de burger wordt de aanvraag gecontroleerd door het systeem. In 10 procent van de gevallen kan het systeem automatisch beslissen, omdat alle gegevens aanwezig zijn. De overige gevallen moeten nog worden onderzocht. Vanaf volgend jaar willen we die 10 procent omhoog krijgen. Dat kan bijvoorbeeld door beter gebruik te maken van data uit externe bronnen, en ook een koppeling met de gegevens van de Programmatorische federale Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie (POD MI) voor het leefloon zou goed zijn. Als die koppeling er komt, kunnen we ook nog meer automatiseren. We zullen echter sowieso toch altijd de voorwaarden daadwerkelijk moeten laten controleren, ofwel door onze systemen ofwel door een dossierbehandelaar.

In bijzondere gevallen moeten we afwijken van de standaard beschikbare data. Als er bijvoorbeeld een recente wijziging in de gezinssamenstelling is, dan

moeten we andere inkomstengegevens gebruiken, en die zijn meestal niet beschikbaar in externe databanken.

Tot een echt volledige automatische toekenning zouden we willen komen vanaf 2018-2019, niet voor het hoger onderwijs, wel voor het leerplichtonderwijs. Dat komt door de integratie met de kinderbijslag, waarbij de rechtentoekenning op dezelfde wijze zal gebeuren. Vooraleer we dat zullen doen, zullen we echter ook goed in kaart brengen voor welk deel van de doelgroep we dat met de grootste mate van zekerheid zullen kunnen doen.

Ten slotte wordt elk dossier dat is afgewerkt met voorlopige data, ook systematisch herzien zodra er authentieke gegevens over het inkomen beschikbaar zijn. Als iemand dan meer inkomsten blijkt te hebben, wordt er teruggevorderd, of in het omgekeerde geval wordt er een saldo uitbetaald. Dat gebeurt op dit ogenblik op dezelfde manier als de controles en terugvorderingen vanwege de pedagogische voorwaarden. Er is dus altijd nog een stuk controle.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik maak me gewoon wat zorgen. Er zijn inderdaad de recente wijzigingen in gezinssamenstellingen, dus die controle moet zeker blijven gebeuren. Het lijkt me belangrijk dat we blijven beschikken over alle gegevens. Het blijkt ook dat er zeker ook nog enige menselijke controle nodig is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het meten van leerwinst – 2438 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Beste collega's, minister, in de week van 29 mei van dit jaar was er in De Morgen een zeer interessante reeks van bijdragen te lezen over het Vlaams onderwijs. Door het samenbrengen van onder meer doorlichtingsverslagen van de inspectie en andere, cijferrelevante gegevens, kregen we een lokaal beeld van de achtergrondkenmerken van de leerlingenpopulatie. Zo zien we dat bijvoorbeeld in een stad als Gent ruim 41 procent van de leerlingen in aanmerking zou komen voor bijkomende ondersteuning. Sinds het schooljaar 2008-2009 kent de Vlaamse overheid immers aan de scholen van het gewoon basis- en secundair onderwijs werkingsbudgetten toe op basis van leerlingen- en schoolkenmerken.

De data van De Morgen zeggen echter niets over de onderwijskwaliteit, noch over de leerwinst die leerlingen uit kansengroepen boeken. Ook het onderzoek van het Rekenhof 'Werkingsbudgetten voor het gewoon basis- en secundair onderwijs', dat in juni 2015 werd opgeleverd, gaat daar niet op in. Het rapport onderstreept dat de berekening van de werkingsbudgetten complex en weinig transparant is, maar dat dat correct verloopt. Wel blijkt dat de toegewezen middelen niet altijd door de scholen worden aangewend voor datgene waarvoor ze eigenlijk bestemd zijn. In de commissie Onderwijs werd dit rapport op 25 juni 2015, iets meer dan twee jaar geleden, besproken.

Tijdens de plenaire vergadering van 31 mei van dit jaar werden enkele actuele vragen gesteld over de vaststellingen van De Morgen met betrekking tot

kansengroepen. Minister, in uw antwoord verwees u niet enkel naar het Rekenhof. Er is ook het ontbreken van een instrument om leerwinst te meten.

Minister, zult u aan uw administratie de opdracht geven om zo'n instrument te laten ontwikkelen? Hoe zal dat concreet tot stand komen en met welke timing? Met welke instanties zal overleg worden gepleegd? Overweegt u om de combinatie van het toekennen van SES-middelen (socio-economische status) en het meten van leerwinst decretaal te verankeren? Klopt het dat zo'n onderzoek naar leerwinst al meerdere keren werd overwogen? Zo ja, wat waren dan de academische, politieke of praktische redenen om dat niet te doen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u, mijnheer De Ro. In de plenaire vergadering van 31 mei hadden we het inderdaad over de stijging van het aantal kinderen in armoede in ons onderwijs en over de maatregelen die we allemaal kunnen nemen om leerlingen in armoede een extra duwtje in de rug te geven. SES-financiering is daar een belangrijk onderdeel daarvan. Ik herinner de commissie er eventjes aan dat we jaarlijks 210 miljoen euro vrijmaken voor SES-omkadering in het basis- en het secundair onderwijs, en 111 miljoen euro voor SES-werkingsmiddelen. Jullie hebben toen ook een aantal suggesties gegeven ter versterking en ter aanvulling van die maatregelen. Een van de zaken die ook uit het Rekenhofverslag komt, is de vraag hoe we nu leerwinst in kaart kunnen brengen. We hebben ook geen nulmeting. Dat is nooit gebeurd. We hebben ook gezien dat het niet zo eenvoudig is om dat te realiseren. Ik geef u een aantal knelpunten mee. Dat houdt ons niet van ons doel af, maar het is wel van belang dat we helder weten wat de mogelijke knelpunten zijn.

Ik vind het zeker een legitieme vraag of meer middelen ook bijdragen tot meer gelijke onderwijskansen. Het is niet zo evident om een pure causaliteit vast te stellen, omdat bij de invoering geen evaluatiemechanisme voor die aanwending van die middelen is ingevoerd. Er is, ik zei het net, ook geen nulmeting uitgevoerd. Die effecten zijn ook gespreid in de tijd: het is dus niet zo evident om die nog gemeten te krijgen. Kinderen in armoede ondersteunen in hun onderwijs-traject gebeurt door middel van een aantal maatregelen. Het meten van een geïsoleerde maatregel is ook niet zo eenvoudig. Die werkingsmiddelen zijn ook hand in hand gegaan met andere maatregelen, zoals het inschrijvingsbeleid, het inzetten op kleuterparticipatie, het uitwerken van tutoringprojecten... Al die zaken hebben een eigen effect.

We verwachten dat een kind dat van de maatregel geniet, een positief verschil, dus leerwinst, opbouwt. Om de effectiviteit van de maatregel na te gaan, zouden we het best werken met een controlegroep. De vraag is of je dat kunt doen en of het ethisch ook kan. Niet aan elk kind gelijke onderwijskansen geven en met leerlingen experimenteren, dat kun je niet maken. Je kunt niet beslissen om aan de ene geen en aan de andere wel kansen te geven. Dat vergelijken is dus niet zo evident.

Uit de Onderwijsspiegel 2017 blijkt dat er wel werk is aan de evaluatiepraktijk van scholen. Daar kunnen we wél op inspelen. Slechts in 51 procent van de scholen is die evaluatiepraktijk doelgericht en in minder dan een derde is die ook doeltreffend.

Nochtans, zegt ook onze inspectie, is dat essentieel voor het oordeelkundig bijsturen van het leerproces en het oriënteren van de leerlingen. Dat zijn dus wel mechanismen waaraan we absoluut kunnen werken.

Ik blijf ook met een aantal vragen zitten. Willen we niet voor al onze kinderen ook leerwinst creëren? Dat zou je natuurlijk wel bereiken als die evaluatiepraktijk

sterk wordt bijgesteld. Wat dan met scholen die weinig SES-leerlingen hebben en ook weinig leerwinst boeken? Niet alle scholen scoren immers gelijk. Voor mij is die evaluatiepraktijk het voornaamste waarmee we nu aan de slag moeten gaan. Die moet er ook voor zorgen dat scholen zelf gaan onderzoeken op welke manier ze maximale winsten bij elk van hun leerlingen creëren. Via onze inspectie en het referentiekader voor onderwijskwaliteit (ROK) zullen we ter zake een sprong voorwaarts moeten kunnen maken. Zo staat bijvoorbeeld onder "De school stimuleert de ontwikkeling van alle lerenden" dat het schoolteam elke lerende een passende begeleiding biedt met het oog op gelijke onderwijskansen.

Dat neemt niet weg dat we deze legislatuur ook aan de slag zijn gegaan met leerwinstmonitoring. Ondanks alle knelpunten doen we dat dus toch. Dat vraagt een longitudinaal onderzoek. Dat is geïmplementeerd in het onderzoek 'Loopbanen in het Secundair Onderwijs' (LiSO) van ons Steunpunt Onderwijsonderzoek (SONO). Het LiSO-onderzoek beschrijft de schoolloopbanen en de ontwikkeling van leerlingen doorheen het secundair onderwijs. Om systematische verschillen te verklaren, kijkt het onderzoek enerzijds naar kenmerken van de leerling en het gezin, dus SES zit daarbij, en anderzijds naar kenmerken van de school, de leerkrachten en de klassen. Meer dan negentig secundaire scholen en bijna achtduizend leerlingen nemen daaraan deel. De meeste van die leerlingen startten in september 2013 in het eerste jaar van het secundair onderwijs. Ze worden allemaal tot 2020 gevolgd met toetsen en vragenlijsten, terwijl ook hun ouders, leerkrachten en directies informatie aanleveren. Dat onderzoek is niet zo goedkoop, maar het is voor mij zeker de moeite waard, omdat het de eerste keer zal zijn dat we echt leerwinst in kaart gebracht zullen zien, aan de hand van een toch zeer representatief staal van achtduizend leerlingen en negenhonderd scholen.

In 2016 is ook het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) van de Universiteit Antwerpen onder leiding van Jan Vanhoof opgeleverd. Dat onderzoek bestudeert de haalbaarheid en de wenselijkheid van het monitoren van leeruitkomsten en leerwinst in Vlaanderen door middel van een aantal scenario's. U kunt het rapport vinden op www.onderwijs.vlaanderen.be. Diverse actoren blijken positief te staan tegenover scenario's die het ontwikkelingsperspectief benadrukken. Meer concreet dient een leerwinstmonitoringsysteem informatie te genereren waardoor leraren in staat worden gesteld om het onderwijsaanbod maximaal af te stemmen op de noden van de leerlingen, alsook om leerlingen een beter inzicht te geven in hun eigen voortgang. Bovendien verwacht men dat een leerwinstmonitoringsysteem ook een bijdrage levert aan de interne kwaliteitszorg van de school. Tot die leerwinstmonitoringsystemen kunnen dus ook gestandaardiseerde proeven behoren, omdat die natuurlijk op geijkte momenten gaan meten.

Dan is er de decretale verankering van leerwinst. Mijnheer De Ro, ik denk dat het nog wat vroeg is. Ik heb nog geen instrument om dat te verankeren, maar ik ben daar eigenlijk wel voor gewonnen. De vraag is of je dat enkel voor SES moet doen of in het algemeen, voor alle leerlingen, zoals ik daarnet al heb geschetst. Het LiSO-onderzoek zal ons veel inzichten geven. Ook het verbeteren van de evaluatiepraktijk zal ons inzichten geven. Ik wil zeker ook dat op systeemniveau beter wordt onderzocht hoe de leerlingenprestaties, en meer specifiek de leerwinst bij kansengroepen en de kloof in onderwijsprestaties op basis van de SES-kenmerken, evolueren. Ik zal dat doen aan de hand van de peilingen die we jaarlijks organiseren. U weet dat ik net weer een zeer interessante peiling inzake wiskunde heb laten uitvoeren. Daar haal je wel veel uit. Je ziet zo ook hoe de kloof in de prestaties al dan niet evolueert op basis van SES.

Dit wordt dus vervolgd. We zetten stappen, maar het is iets gecompliceerder. Nu begin ik er ook wel inzicht in te krijgen waarom het niet is gebeurd bij de invoering van het decreet, maar we hadden al wat verder kunnen staan.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, dank u voor de inzichten die u met ons hebt gedeeld. De aanleiding was uiteraard wat er in de krantenreeks stond, maar het is uiteraard zo dat ik geïnteresseerd ben in leerwinstmeting voor al onze leerlingen. De frustratie van een aantal scholen zit hem inderdaad in het feit dat ze al eens gemakkelijk aan de schandpaal worden genageld. Als je met die mensen spreekt, dan wijzen ze erop dat men eens moet bekijken vanwaar zij met leerlingen komen. Zeker in het secundair onderwijs zijn er scholen die vanaf de tweede graad met heel veel leerlingen zitten die van elders komen en die echt het slachtoffer zijn of een onderdeel zijn van het watervalstelsel. Als ze in het hoekje worden gezet van een school die niet veel bereikt, dan is er frustratie en woede bij die leerkrachten. Dan zeggen ze altijd, niet alleen aan mij, maar ook aan andere bezoekers, aan de inspectie, dat we moeten zien vanwaar ze met leerlingen komen en waar ze met die leerlingen zijn geraakt.

Het is gemakkelijk om mensen die al in een 'straight lane' zitten, nog verder te helpen, maar je moet eens aan de slag gaan met een wat moeilijker publiek.

Minister, ik begrijp dus dat we in 2020 een heel interessante blik zullen kunnen werpen op één generatie leerlingen die gedurende het hele secundair onderwijs zal zijn gevolgd, dat er verschillende doelgroepen in zullen te herkennen zijn, dat dat een goede steekproef is. Ik denk niet dat ik de enige ben die geïnteresseerd is om ook eens het onderzoeksopzet en de methode te kunnen bekijken. Mocht dat voorhanden zijn, dan kan dat bij het verslag worden gestoken of op intranet beschikbaar gesteld worden. Dan zullen we dat tegen 2020 ook mee kunnen opvolgen. Ik hoop dat men daar dan ook conclusies uit zal trekken. Het lijkt me immers heel belangrijk om de vele middelen die Vlaanderen aan onderwijs geeft, daadwerkelijk te kunnen koppelen aan ons verlangen om met alle leerlingen een zo groot mogelijke leerwinst te boeken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, dit is een interessante vraag. Ik verwijs ook naar mijn actuele vraag van 22 februari 2017. Ik heb toen al gewezen op die leerwinst en de nood om die te meten. Ik raad iedereen aan om het onderzoek van professor Maarten Penninckx, Jan Vanhoof, Amy Quintelier, Sven De Maeyer en Peter Van Petegem getiteld 'Zicht op leerwinst' eens zeer goed door te nemen. Minister, ik heb immers toch een aantal kanttekeningen bij wat u zegt. U zegt nu een longitudinaal onderzoek te zullen doen, met uitkomst in 2020. Natuurlijk, dat is één vorm van leerwinstmeting. Dat is een bepaalde vorm. We hebben in het verleden het Longitudinaal Onderzoek Secundair Onderwijs (LOSO) gehad van professor Jan Van Damme. Die heeft eigenlijk hetzelfde gedaan. Dan ga je dat echter over een cohorte bekijken. Natuurlijk, leerwinst is veel meer dan een cohorte. Leerwinst is ook: men start in jaar x en op het einde van het jaar wordt bekeken waar men is vooruitgegaan. Dat is ook leerwinst, alleen op een veel kortere termijn. Dan kan je ook veel beter bijsturen, want als je zes jaar neemt, en die cohorte is dan weg, en gaat je dan bijsturen, dan ben je al tien jaar verder. Dan is er ondertussen nog een generatie gepasseerd.

Er is verder toch een zeer opvallend en opmerkelijk gegeven wat dat onderzoek betreft. Men heeft diepte-interviews gedaan met 24 respondenten, met beleidsmakers, inspecteurs, koepelorganisaties, directies, leraren, studenten, deskundigen, ontwikkelaars. Daarvan zijn er 21 pro leerwinstmonitoring en 3 tegen. Die 3, dat zijn alleen de onderwijsverstrekkers. De directies, de leraren, de studenten, de deskundigen, de beleidsmakers, de inspecteurs zijn er dus allemaal voor om te bekijken waar men staat qua leerwinst. Dat zijn de mensen die dagelijks werken met leerlingen. De koepelorganisaties zijn tegen. Ik vind dat heel

opmerkelijk. Een van de adviezen die worden gegeven, is: kijk en beslis voorbij de karikatuur. Dat is natuurlijk wel belangrijk. Leerwinst wordt immers geassocieerd met rankings. Dat is het dus niet. Al diegenen die dat propageren, hebben dat boek en dat onderzoek gewoonweg niet gelezen. Die zouden eigenlijk beter zwijgen en eerst dat boek lezen.

In al die onderzoeken die men doet naar leerwinst, moet men ook het IQ meten. Sommigen willen daarvan af. Waarom het IQ? Je moet immers wel bekijken waar men is gestart om te weten waar men naartoe kan.

Minister, ten slotte, als men die longitudinale studies doet, gelieve dan ook te bekijken wat er ondertussen verandert. De wiskunderesultaten zijn sinds 2003 keihard naar beneden gegaan, maar in 2003 heeft men wel leerplan A en leerplan B samengevat in één leerplan. De vraag moet dan worden gesteld: ligt het aan de leerling, aan de leraar, aan de school, aan het beleid, aan de eindtermen of aan nog andere factoren?

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik vind het ontzettend positief dat de mensen die in het onderwijsveld actief zijn, zeer sterk de nadruk leggen op het vooropstellen van doelen en het meten of doelen al dan niet worden bereikt, zodat er op zeer korte termijn kan worden bijgestuurd. Het is een van mijn opmerkingen geweest helemaal in het begin van de legislatuur dat er meer aandacht mag komen voor effectiviteit binnen ons onderwijs.

Mensen leveren enorm veel inspanningen, maar niet altijd met de verhoopte resultaten, omdat er te weinig aandacht is voor het zeer gericht vooropstellen van doelen en het juist meten van het bereiken van doelen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Ro, met betrekking tot het onderzoek en hoe dat evolueert: u kunt dat allemaal volgen op onze website www.onderwijs.vlaanderen.be/onderzoek, en we zetten ook alle tussentijdse rapporten online. Dat is ook zo voor die van LiSO. Als er dus een nieuw rapport is, dan krijgt u dat. Dat wordt niet achtergehouden tot alles klaar is of zo, want dat zou wel een beetje spijtig zijn. Dat is dus geen enkel probleem. Rapporten worden alleen achtergehouden als er uitdrukkelijke afspraken zijn dat het parlement de primeur krijgt, bijvoorbeeld. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Na de bespreking wordt dat onmiddellijk vrijgegeven. Ik dacht dat dat de afspraak was, maar u kunt me daar deze namiddag nog een paar nuttige vragen over stellen. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

U mag dat met plezier doen. Ik heb ook geleerd om het nooit meer op die wijze te doen en het zelf vrij te geven in de toekomst. Het is echter nooit goed, heb ik ook al geleerd. Ik probeer zo weinig mogelijk wereldvreemd te zijn in dezen, wat me natuurlijk niet altijd lukt, maar ik doe mijn best.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dat is dus leerwinst.

Minister Hilde Crevits: Ook voor u, mijnheer Daniëls. U denkt dat u het allemaal weet, maar ook u kunt nog leren. *(Opmerkingen van Kris Van Dijck)*

Ik vind ook dat er nog marge is. Soms heb ik het gevoel dat hij bijleert, soms niet. Dat hangt ervan af.

Alle gekheid op een stokje: ik denk dat niemand eigenlijk tegen het meten van leerwinst is. Mijnheer Daniëls, u zegt dat de koepels ertegen zijn. U mag van hun tegen-zijn natuurlijk ook geen karikatuur maken. Het is van belang dat men er

ook voor zorgt dat kinderen de kans krijgen om zich in hun eigen tempo te ontwikkelen, dat ze niet worden afgestraft als het voor het ene kind wat minder goed gaat dan voor het andere. Dat we daar meer aandacht aan moeten besteden, lijkt me echter de evidentie zelf.

Men is er niet op doorgedaan, maar dat die evaluatiepraktijk in scholen zo weinig doordringt, is voor mij echt ook wel problematisch. De inspectie heeft daar nu nog eens een pijnpunt van gemaakt, dus ik verwacht ook veel van de nieuwe manier van inspecteren. Daaromtrent zijn er ook nog veel vragen, maar je moet de scholen ook wel voor hun verantwoordelijkheid op dat vlak stellen. Je ziet dat de kwaliteit ook heel divers is. Als een derde van de scholen het wel kan en het wel goed doet, waarom kan die overige twee derde dat dan niet? Wat zijn de oorzaken en hoe kunnen we hen daarin ook versterken?

Een van de knelpunten is ook dat de scholen die begeleiding vragen, vaak scholen zijn die daarmee al zeer actief bezig zijn. Zij stappen nog eens extra naar de pedagogische begeleiding om het nog beter te doen. Scholen die weinig, die nauwelijks ervaring hebben, zetten de stap niet zelf, en de pedagogische begeleiding kan zich ook niet opdringen. Je ziet dus dat daar ook wel wat knelpunten zitten. Ik ben het echter zeker eens met alle opmerkingen dat we daar assertief en actief werk van moeten maken. Mijnheer Daniëls, wat mij betreft, kan dat zeker ook over één jaar. Ik heb u net gezegd dat we kunnen werken met gestandaardiseerde toetsen, dus je kunt dat perfect doen. We moeten geen zes jaar verliezen, maar het onderzoek zal ons wel nuttige informatie opleveren in 2020. Door het feit dat dat negentig scholen zijn, scholen met veel en scholen met weinig SES-leerlingen, zal dat ons ook wel wat leren over het omgaan daarmee en de winsten die al dan niet worden geboekt door extra omkadering en extra werkingsmiddelen.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik ben niet doorgedaan op die 31 procent of die 69 procent met betrekking tot de evaluatie, omdat we daar met de inspectie eigenlijk al wel wat vragen over hebben gesteld. Wat me een beetje verbaast en me ontgoochelt, ook nu vandaag, als ik er opnieuw over nadenk, is het volgende. Bij die 31 procent zou men ook de schroom moeten laten varen om die goede praktijken nog veel meer te verspreiden. Waarom zouden we die 69 procent laten? Ik begrijp dat sommige directies en sommige leerkrachtenteams na minder goede punten inderdaad niet staan te springen om zelf de vraag te stellen. Als je voortdurend in overdrive moet gaan met je leerlingen, in een slecht gebouw, dan sta je inderdaad niet klaar. Als je een stabiel team hebt, dan ben je geneigd om nog meer informatie te vragen, om je nog meer te laten ondersteunen. Waarom zouden we dus de informatie over de goede praktijken van die 31 procent die er wel in slagen om een goede evaluatiepraktijk te hebben, niet veel meer delen? Ik denk dat scholen het meest leren van andere scholen, van mensen die in dezelfde omstandigheden betere resultaten boeken. Ik heb lang gezien hoe men dat doet in Vlaanderen. Ik denk dat we naar manieren moeten zoeken om dat, via de koepels, via het ministerie, via andere kanalen, nog veel meer te verspreiden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de pilootprojecten leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs – 2449 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, in samenwerking met minister van Mobiliteit Weyts maakt u werk van een nieuw concept voor leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs. Dat vernieuwde concept zal vanaf 1 september 2017 een schooljaar lang worden getest in twee pilootgebieden, namelijk Roeselare-Hooglede-Izegem-Ingelmunster en Leuven-Heverlee, met het oog op een verdere, Vlaanderenbrede uitrol. In mijn schriftelijke vraag van 3 mei 2017 vroeg ik u naar de gehanteerde criteria met betrekking tot het toekennen van het leerlingenvervoer. U antwoordde dat het concreet toekennen van leerlingenvervoer verschilt tussen de beide pilootprojecten. In het pilootproject Leuven wordt het principe van de dichtstbijzijnde school verlaten. In het pilootproject Roeselare wordt het principe van de dichtstbijzijnde school enkel verlaten in het buitengewoon secundair onderwijs.

Minister, waarom worden er twee verschillende principes gehanteerd in de twee pilootgebieden inzake het toekennen van leerlingenvervoer? Welke implicaties zal een verschillende aanpak in de twee pilootgebieden hebben op het recht op leerlingenvervoer? Op welke manier zult u de resultaten van de pilootprojecten integreren in uw beleid?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw De Meulemeester, een van de centrale principes van de conceptnota betreffende het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs is dat we de regie lokaal leggen. Voor de toekomst wil dat zeggen dat elk verzorgingsgebied in Vlaanderen zal worden geresponsabiliseerd om op basis van een aantal algemene criteria zelf te bepalen welke leerlingen op welke manier recht hebben op leerlingenvervoer naar een bepaalde school. Die werkwijze maakt het mogelijk om lokaal meer specifieke criteria vast te leggen, op maat van de betrokken scholen en de vervoermogelijkheden binnen de lokale regio. Voor de uitwerking van de conceptnota is onder andere daarom bij de opstart van het pilootproject gekozen voor een bottom-upaanpak: het voorliggende kader in de beide pilootgebieden is lokaal ontwikkeld. Die aanpak maakt dat er in beide pilootgebieden een verschillend kader is ontwikkeld waarbinnen het recht op leerlingenvervoer wordt bepaald. In de twee pilootgebieden blijft het recht op leerlingenvervoer als principe vooropstaan. Aangezien het nieuwe concept meer wil inspelen op de lokale context en daardoor meer maatwerk vereist, waarbij de zorgnood van het kind het uitgangspunt is, heeft het operationaliseren van het nieuwe concept als gevolg dat het recht op leerlingenvervoer voor twee vergelijkbare kinderen in de twee pilootgebieden verschillend kan worden ingevuld. Dat is natuurlijk eigen aan pilootprojecten. Als gevolg van de verschillende aanpak in de twee pilootgebieden zullen we een ruim beeld krijgen van de mogelijkheden die werken en de factoren die belemmeren. We zullen dus maximaal leren uit de twee projecten.

Hoe gaan we die dan integreren? Het pilootproject zal na afloop worden geëvalueerd. Het doel van de evaluatie is tweeledig: enerzijds nagaan wat het effect is van de uitwerking van de centrale principes in de conceptnota en anderzijds nagaan of een organieke implementatie, dus een uitrol voor heel Vlaanderen,

haalbaar en wenselijk is. De resultaten van die evaluatie worden geformuleerd in een advies aan de Vlaamse Regering. Dat zal uiteraard ook worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Wij zullen dan beslissen om dat al dan niet organiek te implementeren.

Het zal u niet verwonderen dat ik zelf een groot voorstander ben van oplossingen op maat en heel dicht bij de kinderen, maar we moeten bekijken of dat verzoenbaar is met de mogelijke verschillen die er dan zijn tussen kinderen. Het gevolg is dat je iedereen weliswaar gelijk behandelt als het gaat om het oplossen van de noden, maar dat je ook gaat kijken naar de context en dat de oplossingen niet voor elk kind dezelfde zijn. We zullen dat na het pilootproject zien. Ik hoor ook een aantal heel positieve geluiden. We zullen daarna zien of men het in Vlaanderen aankan dat we die vrijheid geven of niet.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Wat ik superbelangrijk vind, is inderdaad dat die zorgnood van het kind sowieso het uitgangspunt is. Ik begrijp ook dat men een stedelijke context en een meer landelijke context heeft. We zullen vanuit dat oogpunt kunnen bekijken welke effecten dat heeft. U zegt te zullen bekijken wat werkt en wat belemmert. Het lijkt me belangrijk om af te wachten hoe de pilootprojecten verlopen, om dan eens te bekijken hoe we dat kunnen integreren met zorg op maat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over tijdelijke maatregelen in het geval van een acuut lerarentekort – 2462 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, mijn vraag gaat over tijdelijke maatregelen in het geval van een acuut lerarentekort. Het verhaal begint met een artikel uit de krant. Drie weken, dat is de periode dat leerlingen uit de tweede graad van het Onze-Lieve-Vrouwe-Presentatie uit Bornem geen leerkracht Frans meer hebben. De directeur luidde daarover op 2 juni de alarmbel in Het Nieuwsblad. Het lijstje met directeurs die met de handen in het haar zitten in hun zoektocht naar vervangende en zelfs startende leerkrachten, wordt steeds langer. Vooral de zoektocht naar leerkrachten voor knelpuntvakken als wiskunde, Frans en Nederlands, vormt in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant stilaan een onmogelijke opdracht.

U hebt in de commissie Onderwijs meermaals aangegeven dat u in het kader van het loopbaanpact en de vernieuwingsoperatie rond de lerarenopleiding maatregelen onderzoekt om de job van leerkracht aantrekkelijker te maken en zo de instroom te stimuleren. Denk maar aan de pool voor jonge leerkrachten om hen meer jobzekerheid te geven in hun eerste werkjaren. Door de gesprekken die nog volop worden gevoerd, zijn die maatregelen echter niet voor morgen.

In de tussentijd wordt de situatie in sommige steden en regio's echt onhoudbaar. Directies zijn op dit moment heel creatief in het omgaan met afwezigheden. Ze vragen aan leerkrachten om meer uren te presteren, ze laten gepensioneerde leerkrachten opdraven, de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) en de pedagogische begeleiding worden ingeschakeld en er wordt zelfs getracht om studenten uit de lerarenopleiding te laten overnemen. Dat gebeurt allemaal met zeer wisselend succes. Ondertussen zijn er leerlingen in Vlaanderen

die al wekenlang geen les meer hebben gekregen in een bepaald vakgebied. Dat hypothekeert uiteraard de kwaliteit van het onderwijs voor die leerlingen.

Tegen 2024 hebben we 6000 extra leerkrachten per schooljaar nodig, of 10 procent meer dan in 2014. De situatie in sommige regio's is acuut. Terwijl Vlaams-Brabant in januari 2015 nog 304 werkzoekende leerkrachten secundair onderwijs telde, lag het aantal in januari 2017 nog op slechts 241. Die dalende trend zien we ook in andere provincies. Dat is weliswaar goed nieuws voor de werkzoekende leerkrachten, maar het is een teken aan de wand dat het aanbod van personeel in dalende lijn zit en tot tekorten leidt.

Scholen vragen oplossingen voor de toekomst, maar directies vragen nu maatregelen en tools om hen tijdelijk uit de nood te helpen. Op het veld leven verschillende ideeën, zoals het voorstel om de brutowedde tijdelijk te verhogen van leerkrachten die extra uren presteren, of de vraag naar meer lokale samenwerking tussen VDAB, pedagogische begeleidingsdienst en directies uit de regio om leerkrachten voor korte opdrachten uit te wisselen.

Minister, hebt u er zicht op hoe scholen in gebieden met een probleem het lerarentekort pragmatisch oplossen? We weten dat het lerarentekort in de komende jaren nog zal toenemen. Scholen zoeken naar oplossingen, zoals het samen zetten van klassen, maar dat zijn slechts maatregelen die houdbaar zijn op korte termijn. De draagkracht van de leerkracht en de kwaliteit van het onderwijs staan hier immers op het spel. Denkt u daarom aan maatregelen, van financiële of organisatorische aard, om directies uit regio's met een acuut lerarentekort tijdelijk en op korte termijn te ondersteunen?

Hoe verloopt de samenwerking met VDAB om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen? Welke maatregelen zult u nemen om lokale samenwerkingsverbanden aan te moedigen in regio's waar er een tekort is aan leerkrachten, naar analogie van het samenwerkingsverband in Antwerpen waar de stad, het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi), VDAB, de lerarenopleidingen en alle andere onderwijspartners samenwerken om die tekorten op te vangen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt, collega Celis, voor uw heel omstandige en heel pertinente vraag. U weet dat mijn administratie de werkgelegenheidscijfers van heel nabij opvolgt. Als we kijken naar de laatste nieuwsbrief, van mei dit jaar, zien we dat er globaal een daling is in het aantal werkzoekende leerkrachten. Ik geef u de meest recente cijfers. In het kleuteronderwijs zien we een lichte stijging van het aantal werkzoekende leerkrachten, van 290 naar 319. In het lager onderwijs daalt het aantal werkzoekende leerkrachten met 8,5 procent, van 258 naar 236. In de eerste en tweede graad secundair onderwijs is er een daling van het aantal werkzoekende leerkrachten met 0,9 procent, van 691 naar 685. Het aantal werkzoekende leerkrachten met een masteropleiding daalt met 10 procent, van 737 naar 663.

Uit de gegevens van VDAB leren we dat het aantal werkzoekende leerkrachten tegenover het aantal openstaande vacatures zeer sterk varieert naargelang de regio. De VDAB-cijfers tonen bijvoorbeeld aan dat de spanningsratio in het arrondissement Turnhout vijftien keer hoger ligt dan in het arrondissement Antwerpen. Dat illustreert de enorme verschillen die er zijn.

Scholen kunnen op veel verschillende manieren een pragmatische oplossing vinden. Er bestaat wetenschappelijk onderzoek over de aanwerving en de opdrachttoewijzing van leraren. Er zijn geen standaardprocedures die gehanteerd worden. Directeurs gaan zeer gevarieerd te werk – ze hebben ook een grote autonomie – naargelang de situatie. Als je bijvoorbeeld mensen zoekt om in OKAN-klassen (onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers) te staan of om

technische vakken te geven, is het volgens sommige directeurs wel aan te raden om via VDAB te werken. In sommige situaties doen ze dat heel expliciet, in andere doen ze dat niet. U weet dat wij ook gevraagd hebben dat er één verzamelpunt zou zijn van leraren die werk zoeken, waar vraag en aanbod beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Maar de regionale component kan ik natuurlijk niet uitvlakken, collega Celis.

Er zijn een aantal maatregelen die scholen kunnen hanteren om tijdelijk en acuut een tekort aan leraren op te vangen. In al die situaties wordt het personeelslid dat de extra opdracht opneemt, ook effectief bezoldigd voor de opdracht. Wat zijn de mogelijkheden?

Ten eerste: een school kan een personeelslid dat in dienst is, belasten met een bijkomende prestatie, die dan als overwerk of als bijbetrekking wordt beschouwd. Een personeelslid dat al een opdracht in het onderwijs uitoefent, kan zo bijkomend worden belast met de vervanging van een afwezig personeelslid. Het personeelslid dat de bijkomende opdracht uitoefent, zal volledig worden bezoldigd voor die bijkomende opdracht.

Twee: de school kan een personeelslid dat van een verlofstelsel gebruikmaakt, opnieuw in actieve dienst laten treden. Dat gebeurt op veel plaatsen. Het verlofstelsel van dat personeelslid wordt dan geheel of gedeeltelijk opgeschort voor de duur van de opdracht die het personeelslid opneemt. Drie: ook personeelsleden die de pensioengerechtigde leeftijd al bereikt hebben, kunnen langer in dienst blijven, of men kan zelfs een beroep doen op mensen die al met pensioen zijn.

Samen met VDAB doen we al een pak inspanningen om vraag en aanbod op de onderwijsarbeidsmarkt zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen. Om de drempel nog te verkleinen, wordt op de website onderwijs.vlaanderen en de website van AgODi alle relevante informatie over het salaris, de bekwaamheidsbewijzen en dergelijke gebundeld. Kandidaat-leerkrachten kunnen ook telefonisch met al hun vragen terecht bij AgODi.

Verder is er in samenwerking met VDAB een leerkrachtendatabank waar kandidaten vacatures kunnen zoeken en scholen vacatures kunnen plaatsen. VDAB organiseert ook OKOT-opleidingen (onderwijskwalificerende trajecten), met als doel gemotiveerde werklozen aan een duurzame job in onderwijs te helpen. Vanaf september dit jaar zal VDAB ook in de mogelijkheid voorzien om de opleiding professionele bachelor (PBA) secundair onderwijs voor werkzoekenden mogelijk te maken voor de knelpuntvakken Nederlands, Frans, wiskunde en ICT. Vroeger was het een structureel knelpuntberoep. Dat stimuleerde velen om de sprong te maken. Dat was dan gedaan vanaf een bepaald moment. Vanaf september zal de PBA opnieuw ingericht worden, maar voor daar waar er echt knelpunten zijn, en dat is dus voor Nederlands, Frans, wiskunde en ICT.

Ik geloof ook sterk in lokale samenwerkingsverbanden. De stad Antwerpen is in 2011, in samenwerking met de onderwijspartners, de lerarenopleidingen, AgODi en VDAB, gestart met een sectoraal netwerk onderwijs. Dat is een platform om vraag en aanbod op de onderwijsarbeidsmarkt te monitoren en concrete acties op te zetten om eventuele tekorten aan te pakken. Het netwerk focust op de instroom in de lerarenopleiding, de uitstroom richting onderwijs in de stad en het aantrekken van werkzoekende leraren van elders. Een van de initiatieven was de oprichting van Onderwijstalent als job-, info- en opleidingspunt voor leerkrachten. Het onderneemt een pak initiatieven. In Brussel doet de Vlaamse Gemeenschapscommissie wel wat inspanningen, zoals netwerkevents en een aantal campagnes.

Samen met de sociale partners bekijken we, in het kader van de loopbaan- gesprekken, ook de mogelijkheid om de werk- en financiële zekerheid van starters te verbeteren. Een lokaal samenwerkingsverband om de vervanging van

afwezige personeelsleden op te vangen, is daarbij een van de denkpistes. We hebben daar op dinsdag 27 juni een laatste gesprek over gehad. De leerkrachten hebben ondertussen ook hun eisencahier voor de volgende cao aan mij overhandigd, maar dat houdt hier natuurlijk minder verband mee.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Bedankt voor het zeer uitvoerige antwoord, minister. Het klopt dat er al heel wat inspanningen geleverd zijn. Voor directies is het natuurlijk bijzonder moeilijk als je in een vijver moet vissen waar geen vissen meer in zitten. Dan moet geprobeerd worden om andere elementen te installeren waar mogelijkheden zijn. U hebt er een aantal aangegeven.

In mijn schriftelijke vraag van 14 april 2017 heb ik u de vraag gesteld rond het samenwerkingsverband Onderwijstalent in Antwerpen, waar u in uw antwoord ook op bent teruggekomen. Ik heb de indruk dat dat een samenwerkingsverband is dat zeker vruchten afwerpt en dat werkt. Een tovermiddel of wondermiddel is het niet, maar ik wil u vragen om te proberen om jonge mensen naar een lerarenopleiding te verwijzen en een aantal zaken op te zetten – netwerkverbanden en dergelijke – om mensen die al leraar zijn, te verzamelen en bij elkaar te brengen. Op die manier proberen we om weer wat vissen in die vijver te krijgen, waar dan vanuit de regio's een beroep op kan worden gedaan. Ik vraag u om dat heel goed vast te houden, ook voor de toekomst, want ik zie in de cijfers dat er zeker op de korte en middellange termijn absoluut nog grote tekorten zullen moeten worden ingevuld.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, de twee principes die u vooropgesteld hebt – enerzijds sterk regiogebonden en anderzijds pragmatische aanpak – zijn twee uitgangspunten die zeer correct zijn.

Ik heb straks nog een specifieke vraag over de combinatie met de verloven en werken, maar daar zal ik nu niet op ingaan. Waar ik nu wel op wil ingaan, minister, is dat u stelt dat ook gepensioneerden eventueel kunnen worden ingeschakeld om interims te geven. Ik denk dat dat heel juist is. Ik verwijs naar gesprekken die ik met mensen gehad heb, die ik trouwens ook de suggestie heb gegeven om contact op te nemen met uw kabinet. Wie van de gepensioneerden is eventueel bereid om nog in te springen voor een interim? Dat zijn uiteraard de jonggepensioneerden. Dat is niet zo gemakkelijk voor de 65-plussers, wat zeer begrijpelijk is. Maar de niet-65-plussers, die heel veel ervaring hebben en die die ook ten dienste willen stellen van het onderwijs, worden wel afgeremd door de vrij strakke federale regelgeving, met het maximumbedrag dat ze slechts mogen bijverdienen. Dat heeft soms als gevolg dat ze in de loop van hun interim verplicht zijn om te stoppen. Ik zou ervoor pleiten dat er overleg is tussen u en uw kabinet enerzijds en de federale overheid anderzijds, om na te gaan of er voor die jonggepensioneerden, die toch bereid zijn om die opdracht op te nemen, geen soepelere reglementering tot stand zou kunnen komen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik wens mij aan te sluiten bij de laatste suggesties van collega De Meyer. Het kan inderdaad nuttig zijn om met de collega's op federaal niveau te spreken. Ik weet dat als er over pensioenen gesproken wordt, er al eens iemand naar het toilet moet, maar ik denk dat dat geen tweede keer zal voorvallen. *(Opmerkingen)*

Ik verwijs naar een discussie in de plenaire vergadering, minister. Niet u moest naar het toilet. Iemand van uw collega's op federaal niveau had daardoor een stukje van de discussie gemist. *(Gelach)*

Het zou inderdaad een goede zaak zijn om die beperking onder de loep te nemen, want dat is kafkaïens, als je opnieuw wilt gaan werken, de school kunt helpen en de leerlingen verder hun vak kunt geven, zodat ze geen achterstand oplopen en die leerwinst gegarandeerd blijft.

Maar laten we ook naar de oorzaak van het probleem kijken. Een aantrekkelijke lerarenloopbaan, gemoderniseerd ten opzichte van die van vandaag, zal natuurlijk ook al zorgen voor een grotere instroom. De opwaardering, zo nodig, van de lerarenopleiding door de lat hoger te leggen en er een meer prestigieuze opleiding van te maken, zal ook een groot verschil maken. Want anders, minister, zult u voor het vak Frans nog parlementariërs de toestemming moeten geven om te gaan bijklussen in het onderwijs. Sommigen zijn misschien bereid om dat te doen, maar ik denk dat dat maar een druppel op een hete plaat zou zijn.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Mogen we ter zitting amendementen indienen op het personeelsstatuut? De wetgevende macht is hier verzameld, we kunnen dat onmiddellijk doen. *(Gelach)*

Minister, ik wil een bijkomende vraag stellen. Ik heb het al een paar keer over de vacatures gehad. Als alle vijf de partijen die hier vertegenwoordigd zijn, hetzelfde vinden, dan moeten we dat misschien opnemen in OD XXVIII. Alle leerkrachten in Vlaanderen worden betaald vanuit dezelfde pot. Waarom is het dan zo moeilijk om alle vacatures op één plaats hebben, de korte vacatures, de grote vacatures, de vrijkomende plaatsen, alles? Er zijn hier mensen in dit parlement, ouders van jongens en meisjes die constant op zoek zijn, die honderden sollicitatiebrieven geschreven hebben en die telkens achter het net vissen, omdat ze niet de juiste informatie hebben. Ik vind dat in 2017 niet meer oké. Als we dat met vijf partijen vinden, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, dan vind ik dat we dat in september-oktober zo snel mogelijk in regelgeving moeten omzetten. Dat is echt niet meer te doen, met 100 procent belastinggeld, dat mensen honderden websites moeten gaan uitpluizen of via via moeten vernemen dat er ergens een vacature is. Dat is echt niet oké.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, zoals collega De Ro heb ik daar in het verleden ook al geregeld voor gepleit. Ik wil verder gaan op de beeldspraak die collega Celis gebruikt. Collega Celis zegt: men vist in een vijver waar geen vissen in zitten. Het probleem is dat niet alle vissen in één vijver zitten, maar dat er heel veel vijvers zijn, en dat die vissen in die andere vijvers niet noodzakelijk de vislijn vinden.

Ik denk dus dat er maar één oplossing voor is. En dat werkt kostenbesparend voor scholen. Ze moeten niet meer op aparte websites, in scholengemeenschappen hele databanken beginnen aan te leggen om alles daarin te steken. En ook voor sollicitanten: ze moeten niet op zoek gaan op verschillende websites en altijd maar brieven en mails sturen en andere voorwaarden en dergelijke meer. Wat collega De Ro voorstelt, en wat ik in het verleden zelf ook al heb voorgesteld, is zeer eenvoudig. We hebben een instrument. We hebben een databank. Dat werkt. Dat is rechtstreeks gekoppeld met jobs zoeken. Dat is rechtstreeks gekoppeld met werkloosheid. Dat zit in één pakket. En dit is inderdaad de kern van de zaak: zowel in het gesubsidieerd als in het officiële onderwijs betalen wij al die mensen, van de eerste tot de laatste euro.

Naast zorgen dat er vis in de put zit, moeten we ook zorgen dat alle vissen in dezelfde put zitten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik laat een aantal zaken met plezier over aan jullie parlementaire besprekingen. Er staat wel in het regeerakkoord dat we vrijheid geven aan scholen, en ik vind het van belang dat scholen vrij kunnen kiezen wie ze aanwerven. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Collega, u hebt daarnet uw standpunt kunnen duiden. Ik heb ook geen commentaar gegeven. Ik geef alleen maar mee dat het voor mij van belang is dat de vrijheid voor scholen blijft bestaan om aan te werven, na een procedure, wie ze willen.

Ten tweede wil ik ook wijzen op het feit dat het aantal werkloze leerkrachten bijzonder laag is. En het gaat zelfs nog naar beneden. Ik verwijs naar wat collega Brussee daarnet stelde: de echte nood die er is om voldoende mensen aan te trekken die in het onderwijs willen stappen. Ook de educatieve master moet wat mij betreft zo snel mogelijk uitgerold worden. We mogen daar geen tijd meer in verliezen. Nu kunnen jongeren zelfs de keuze niet maken, als ze naar de universiteit gaan, om onmiddellijk te kiezen voor het traject om leerkracht te worden. Je moet het altijd nadien doen. Op zich zou het een grote meerwaarde zijn, mocht die master er kunnen komen. Het zal ook, hoop ik toch, een aantal extra jongeren aantrekken. Er is dus veel werk. Ik denk dat de website er trouwens al is. Maar ik laat dat graag aan jullie verdere gesprekken over.

Collega De Meyer, het is interessant wat u vertelt over het pensioen. Men spreekt over de mogelijkheden om deeltijds pensioen te nemen. Dat bestaat nu nog niet, maar het zou in de toekomst wel een oplossing kunnen zijn, dat je een stukje op pensioen bent en nog een stukje werkt. Maar de vraag is zeer pertinent, en wat mij betreft ook urgent. Er zijn een pak leerkrachten die daartoe bereid gevonden worden. Ik ken er zelf ook een paar die na hun pensioen terugkeren om bijvoorbeeld weer wiskunde te geven, omdat er een tekort is. Ik vind het dus zeker een initiatief waaromtrent ik richting mijn al of niet passende federale collega's zeker vragen wil stellen – het is mij nog altijd niet duidelijk wat er daar in dat parlement gebeurd is, het is mij blijkbaar ontgaan. *(Opmerkingen. Gelach)*

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik wil afsluiten met de zaken die hier gezegd zijn en die zeer waardevol zijn, nog even samen te vatten. Er is vanuit heel wat groepen goodwill. Ik denk aan gepensioneerde mensen. Ik denk aan mensen die in de lerarenopleiding zitten en die bereidheid tonen om uren op te vullen. Ik denk ook aan mensen die bereid zijn om meerdere uren aan de slag te gaan en dergelijke. Alle goodwill die er is, moeten we zeker respecteren en maximaal inzetten, zeker in de regio's die erom vragen. En uiteraard mag de verloning van zo'n zaak – goodwill en inzet binnen onderwijs – er zeker bij zijn. Dan neem ik aan dat het aan u is om een aantal zaken te bekijken, en aan ons om de zaken die wij kunnen bekijken, maximaal te doen draaien, zodat we de tekorten zo goed mogelijk kunnen opvullen. Op dit moment kunnen we daar niet meer over zeggen of doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de verschuivingen van de leerlingenaantallen door het M-decreet en de terugkeer naar het buitengewoon onderwijs – 2467 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, op 12 maart 2014 werd het decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, het M-decreet, goedgekeurd. Het M-decreet geeft elk kind het recht om zich in te schrijven in een gewone school. Door het M-decreet werd verwacht dat meer leerlingen van het buitengewoon onderwijs naar het gewoon onderwijs zouden overstappen. Die verwachting werd ook ingelost, maar nu wordt ook een omgekeerde beweging vastgesteld.

Op donderdag 8 juni berichtte De Morgen dat 158 kleuters, 770 lagereschoolkinderen en 342 leerlingen uit het secundair onderwijs de stap van het gewoon onderwijs naar het buitengewoon onderwijs hebben gezet. Dat lijkt te wijzen op een trendbreuk in vergelijking met de aantallen die u vorig jaar, in de commissievergadering van 4 februari 2016, bekendmaakte. Tijdens het vorige schooljaar maakten 240 leerlingen uit het basisonderwijs en 80 leerlingen uit het secundair onderwijs de overstap naar het buitengewoon onderwijs.

Minister, hoe verklaart u die verschuivingen? Is er inderdaad sprake van een trendbreuk? Gaat het om leerlingen die in een school voor gewoon onderwijs waren ingeschreven onder ontbindende voorwaarden? Hebt u daar zicht op? Binnen welke types werden de grootste verschuivingen vastgesteld? Hoe verklaart u die cijfers? Acht u bijkomend onderzoek nodig? Welke bijkomende maatregelen wilt u nog nemen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Krekels, ik moet eerst een nuancering maken bij uw vraag. De cijfers die in De Morgen stonden, waren fout. Mijn administratie heeft voor de schooljaren 2012-2013 tot 2016-2017 de overgangen tussen oktober en februari in hetzelfde schooljaar in kaart gebracht. De cijfers in de krant waren fout, maar het is niet omdat de journalist een fout gemaakt heeft. Er zijn gewoon verschillende cijfers met elkaar vergeleken. Ik was ook verrast door het artikel. Ik heb mijn administratie gevraagd om alles nu nauwkeurig in kaart te brengen, om te zien of er substantiële verschillen zijn of niet. Ik heb die cijfers zelf niet publiek willen maken. Het is logisch wat die journalist gedaan heeft. Ik wil zeker niet stigmatiseren. We hebben er ook niet op gereageerd. Ik zal u de cijfers vandaag meegeven. Als je alles juist elkaar tegen elkaar afzet, krijg je andere cijfers.

Wat leren de cijfers van de overstappen ons? In het kleuteronderwijs bijvoorbeeld waren er in 2012-2013 153, en in 2016-2017 147. In het lager onderwijs waren er in 2012-2013 796 overstappen, en dat blijft ongeveer zo in 2013-2014: 780. Maar dan waren er in 2014-2015 645, in 2015-2016 514 en in 2016-2017 weer wat meer, namelijk 695. Maar als je dus gaat afzetten ten opzichte van de jaren voor het M-decreet, dan zie je dat het nu zeker niet meer is dan zoveel jaar geleden.

Hetzelfde geldt voor het secundair onderwijs, waar we in 2012-2013 aan 287 zaten. Dan ging het naar 291, dan naar 257, dan naar 233, en nu zitten we op een historisch laagtepunt van 229 in 2016-2017. Ook voor het DBSO zien we een zeer zware daling. In 2012-2013 waren het er nog 39, in 2016-2017 zijn het er 16. Je kunt dus onmogelijk besluiten dat er een trendbreuk zou zijn.

De jaren voordat het M-decreet werd ingevoerd, stapten er elk jaar leerlingen over van het gewoon naar het buitengewoon onderwijs. Met de invoering van het M-decreet is dat niet gewijzigd. Je ziet dat er nog altijd leerlingen overstappen van het gewoon naar het buitengewoon onderwijs. Maar het is niet zo dat er nu beduidend meer leerlingen overstappen tijdens het schooljaar. Mocht dat zo zijn, dan zou je in een situatie komen waarvan je zou kunnen zeggen dat de CLB's zeggen: probeer het eens, en je kunt dan overstappen. Dat wens ik niet.

We kunnen dus niet zeggen dat er een stijging is, integendeel. Op het niveau van het lager onderwijs is er in het schooljaar 2016-2017 ten opzichte van het

schooljaar voordien wel een toename van het aantal leerlingen dat van het gewoon naar het buitengewoon onderwijs overstapt, maar die overstap was er ook in het verleden. We zien dat die ook voor het lager onderwijs onder het niveau blijft van voor het M-decreet. Voor vorig jaar en twee jaar geleden zien we een stijging, maar als je het tegen de jaren ervoor afzet, is het eigenlijk geen substantieel verschil.

Ons M-decreet zet in op inclusie, maar verhindert oriëntering naar buitengewoon onderwijs uiteraard niet. Er zullen dus ook in de toekomst elk jaar wel wat leerlingen de overstap maken.

Ik heb de cijfers genuanceerd, maar als we dan toch naar de bewegingen kijken, zonder over 'substantieel' te spreken, dan gaat het voor het kleuteronderwijs over type 2 en 9, voor lager en secundair over type 3, 9 en basisaanbod. Type 9 en basisaanbod zijn nieuwe types, die respectievelijk leerlingen met ASS die vroeger in andere types terecht kwamen, opvangen en leerlingen type 1 en 8 opvangen, omdat die types in afbouw zijn. De overstappen die we zien, zijn dus vrij logisch.

Ons bijkomend onderzoek had vooral betrekking op de cijfers. Dat hebben we dan ook effectief herbekeken. Maar ik denk niet dat er nu bijkomend onderzoek nodig is. De cijfers zijn stabiel, zelfs lichtjes in dalende lijn.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Bedankt, minister. Ik ben tevreden dat de cijfers niet echt klopten. U weet dat wij altijd wel pleitbezorger zijn geweest – en u trouwens ook – van het buitengewoon onderwijs naast het gewoon onderwijs. We willen dat zeker behouden.

We horen vaak geruchten van ouders die zeggen dat het zo moeilijk is om in het buitengewoon onderwijs te geraken. Deze cijfers spreken dat dan eigenlijk ook wat tegen, omdat ze in gelijke richting gaan als ervoor.

Hebt u er zicht op of het sinds het M-decreet vooral leerlingen zijn die onder ontbindende voorwaarden zijn ingeschreven? Of zit daar niet veel verschil op met voorheen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dat laatste moet ik bekijken, collega Krekels. Ik weet niet of we daar zicht op hebben, op alle verslagen. Maar als ik de types zie, zou het wel kunnen natuurlijk. Type 9 is een nieuw type. Het kan wel zijn. Ik weet het niet. Als we cijfers hebben, zal ik ze aan de commissie bezorgen.

Maar het heeft mij ook verrast wat een lawine aan reacties je krijgt door één kop in de krant. En je hebt de kans niet om te nuanceren. Ik vind dat een spijtige zaak.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toekenning van een nieuwe programmatie type 9 vlak naast een school die dit reeds aanbiedt – 2498 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): In een persbericht op 5 mei communiceerde u, minister, over het gunstige advies dat negentien extra scholen krijgen om hun programmatie

buitengewoon basisonderwijs of buitengewoon secundair onderwijs uit te breiden. Uw persbericht luidde: "Met deze programmaties (die ruimer zijn dan enkel type 9)" – maar er was heel wat type 9 bij – "komt er een betere geografische spreiding van het aanbod in diverse types van het buitengewoon onderwijs. Leerlingen zullen minder lang op de bus moeten zitten omdat er dichterbij hun woonplaats een aanbod komt."

In elk geval is het waardevol dat we daar in Vlaanderen naar kijken, het is een klacht die we regelmatig horen. Het onderwerp sluit aan bij de vorige vraag van mijn collega over het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs.

Elk dossier werd voorbereid en geadviseerd door het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi), de Onderwijsinspectie en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Alle betrokkenen hebben inspraak gehad.

Het principe van een aanbodspreiding is natuurlijk belangrijk, maar er is een verschil tussen de school die het aanbod aanvraagt en de plaats waar ze het aanbod werkelijk gaat inrichten. Dan kunnen situaties ontstaan die op zijn zachtst gezegd de wenkbrauwen doen fronsen. Dat principe van spreiding blijft niet overeind als de vestigingsplaats waar het nieuwe type zal worden aangeboden op meer dan 12 kilometer in vogelvlucht – in het concrete geval dat ik ken via kennissen op meer dan 20 kilometer – ligt van de hoofdzetel van de school die het heeft aangevraagd én die vestigingsplaats op minder dan 2 kilometer – in dit geval zelfs enkele honderden meter – komt te liggen van een bestaande school die hetzelfde type aanbiedt en waar er geen capaciteitsproblemen zijn.

Dat wil zeggen dat er, door de nieuwe programmatie, op die plaats, nu vlak naast elkaar twee scholen met nagenoeg hetzelfde aanbod zijn, waar er geen capaciteitsprobleem is, en geen capaciteitsuitbreiding voor types die daar niet zijn. Dat is één.

Twee, dat wil zeggen dat de aanvraag eigenlijk wordt gedaan voor plaats x en de school het – nadat ze de aanvraag heeft ingediend en de programmatie heeft gekregen – inricht op plaats y. Dus krijgen we nu iets heel raars. We gaan de leerlingen verdelen over twee scholen; in de ene krijgen we potentieel terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking (tbsob), in de andere moeten we leerkrachten gaan aanwerven. Dat is een bizarre situatie.

Minister, hierbij mijn concrete vragen. Moeten de scholen bij hun programmatieaanvraag de vestigingsplaats of het adres van de hoofdzetel opgeven? Moet de school in dat geval aanduiden waar het aangevraagde type werkelijk zal ingericht worden? Hoe reageert u op het gegeven dat er in dit geval geen sprake is van een betere geografische spreiding maar eerder een concurrentiestrijd tussen onderwijsnetten? Welke stappen kunt u ondernemen om dergelijke praktijken in de toekomst te vermijden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Daniëls, het gaat over dossiers die goedgekeurd zijn door de Vlaamse Regering. Het is een regeringsbeslissing waarover nadien door mij gecommuniceerd is.

U noemt in uw vraag om uitleg geen scholen bij naam, ik zal ook proberen dat niet te doen, want u hebt dat wel correct gesteld.

Er wordt expliciet gevraagd naar de plaats waar het onderwijs zal worden ingericht, de school moet dat expliciet vermelden.

Aanvragen om bijkomend aanbod in te richten worden geadviseerd door de Vlor, de onderwijsinspectie en het Agentschap voor Onderwijsdiensten. Zij kijken naar

de geografische spreiding van het aanbod en naar de levensbeschouwelijke keuzevrijheid van ouders die schoolbesturen ertoe kan aanzetten om ontbrekend aanbod in een regio op te vullen.

In uw voorstel, denk ik, gaat het om een ontbrekend aanbod van het katholiek onderwijs in een bepaalde regio. Daarom is het dossier uiteindelijk goedgekeurd.

Aanvragen om bijkomend aanbod in te richten moeten worden gemotiveerd. Dat was vóór het M-decreet niet het geval; toen telde alleen een bepaald aantal leerlingen om bijkomend aanbod in te richten. Nu is het van belang dat we een aantal adviesprocedures doorlopen. Daarin wordt onnodige doublure van aanbod als criterium meegenomen.

Ik wil nog meegeven dat er veel meer aanvragen waren dan er dossiers goedgekeurd zijn, maar zeker in Oost-Vlaanderen, en dat is nog altijd niet helemaal opgevuld, waren er nog witte vlekken, rond type 9 was er zeker aanbod te weinig. Ik hoor dat er her en der in andere provincies ook nog altijd aanbod te weinig is. Het moet natuurlijk wel kwalitatief in orde zijn wat we aanbieden. We proberen wel in de mate van het mogelijke, collega Daniëls, te vermijden dat er in eenzelfde straat twee scholen met eenzelfde aanbod elkaar beconcurreren. Hier is het goedgekeurd om de keuzevrijheid te behouden.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u, minister, voor de toelichting. Ik ben al blij dat de vestigingsplaats of de plaats waar men zal oprichten wel degelijk op de formulieren moet komen en dat men de aanvraag moet motiveren.

Ik ben ook blij dat in Oost-Vlaanderen, waar inderdaad nog blinde vlekken zijn, bijkomend wordt geprogrammeerd. Er zijn in Oost-Vlaanderen voor bepaalde types ook nog altijd blinde vlekken. Dan stel ik mij beleidsmatig de vraag of we dan een concurrerende school van hetzelfde type willen programmeren, want het hangt ervan af hoe men een blinde vlek definieert. Voor ouders is een blinde vlek dat ze het type dat ze willen, niet vinden in hun buurt, gewoon niets, niet van de ene confessie en niet van de andere, gewoon niets. Dat is voor ouders én beleidsmatig een groter probleem dan dat er wel een aanbod is maar niet van alle confessies.

Minister, u zegt terecht dat we moeten zorgen voor een behoeftedekkend aanbod. Als overheid kunnen we niet zelf rechtstreeks inrichten, daar hebben we de partners voor nodig. Ik zou de partners vooral willen oproepen om die types dan op te richten en die aanbodspreiding te doen waar werkelijk blinde vlekken zijn, en niet daar waar er geen capaciteitsprobleem is, maar er toevallig een school is van het andere net die goed draait, omdat ze ook een deel van de leerlingen willen aantrekken. Zo lossen we het probleem niet op, zo maakt men een probleem. Men maakt een probleem van tbsob, een probleem van scholen die dan 'te weinig' leerlingen gaan hebben, maar lost het probleem van het ontbreken van een bepaald aanbod niet op.

We moeten natuurlijk wel kijken over de provinciegrenzen heen. Het kan zijn dat er binnen een provincie een blinde vlek is, maar dat er in de provincie daar vlak naast wel een aanbod is. Normaal gezien is een provinciegrens geen muur of grens waar de mensen niet over durven te rijden. Ik zou u willen vragen om bij de volgende toekenning van dossiers, minister, toch heel waakzaam te zijn. Als er zulke dossiers opduiken bij AgODi kunt u de verschillende netten misschien rond de tafel brengen en vragen dat ze samen kijken wat ze kunnen doen om echte blinde vlekken inzake types en opleidingsvorm aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik heb al eens een gelijkaardige vraag gesteld in de plenaire vergadering naar aanleiding van het ondersteuningsnetwerk

waarbij dan wordt vooropgesteld dat we zoveel mogelijk netoverschrijdend moeten samenwerken. Het lijkt me toch ook absurd om die concurrentie te gaan organiseren.

Ik heb ook een schriftelijke vraag daarover ingediend. Die zou morgen moeten binnen zijn. Die was zeer gelijkaardig.

U zegt dat er adviezen moeten worden geformuleerd om dan te beslissen of dat type wordt opgericht. Waren in dit geval die adviezen onverdeeld gunstig? Is er een manier om die adviezen ter inzage op te vragen? Hoe kunnen we daaraan geraken? Ik zou ze willen inkijken. We moeten echt vermijden dat we concurrentie installeren.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, naar aanleiding van de programmatie kreeg ik vragen van een aantal scholen die ons parlementair werk volgen inzake de evaluatie van het M-decreet. Ik kreeg de volgende vraag. Ik had zo ongeveer in mijn geheugen dat, toen we een jaar, anderhalf jaar geleden over de procedure die we gingen volgen voor de evaluatie van het M-decreet spraken, hier in de commissie gezegd is – ik denk door u – dat het zou goed zijn om in het kader van de evaluatie eens te kijken welke blinde vlekken er in Vlaanderen nog zijn.

Dat heeft impact op de reistijd van de kinderen. Dat heeft impact op het comfort van kinderen. De scholen die mij gecontacteerd hebben, hebben daarop gewacht. Toen ik het persbericht las over de programmering voor volgend schooljaar, hebben andere scholen – zoals jaarlijks waarschijnlijk – de programmatieaanvragen gedaan. Het is niet alleen in Oost-Vlaanderen dat er witte vlekken zijn in het vrije of het officiële onderwijsnet. Dat is in een aantal andere provincies ook het geval voor een aantal types.

Minister, moeten scholen nu zelf aan de slag inzake de witte vlekken om eens te kijken of ze een programmatieaanvraag kunnen indienen? Of komt er een overleg met – bij voorkeur – alle onderwijsinrichters? Gaan zij Vlaanderenbreed samen bekijken waar er nog witte vlekken zijn? Dat heeft impact op reistijd en leerlingenvervoer.

De brave scholen, als ik ze zo mag noemen, wachten op een initiatief om dat te doen. De meer ondernemende scholen of die die door hun koepel worden aangezet om een blinde vlek op te vullen, hebben de stap gezet naar de programmatieaanvraag en hebben wel of niet een antwoord gekregen.

Komt er voor het schooljaar 2018-2019 een grote oefening of moet iedereen apart aan het werk? Het zou goed zijn voor iedereen om daar duidelijkheid over te krijgen. Dan zou ik weten wat ik moet zeggen tegen de scholen in mijn regio die over type 2 en type 3 ook wel vragen hebben.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik herinner mij dat na de eerste programmatiegolf deze problematiek ook eventjes in de commissie besproken is en dat ik toen ook de vraag gesteld heb naar de zogenaamde blinde vlekken. Ik kreeg als antwoord: een van de criteria waar we rekening mee gehouden hebben, zijn de kwaliteitswaarborgen die onderzocht zijn bij de aanvragen.

Het antwoord vandaag leert mij het volgende. Eén, het gaat om een regeringsbeslissing. Twee, de vrijheid van onderwijs is gerespecteerd. Drie, er zijn adviezen geweest van de Vlor, van de onderwijsinspectie en van AgODi. Vier, vestigingsplaatsen moeten uitdrukkelijk worden aangegeven op het aanvraagformulier. Vijf,

ik veronderstel dat de adviesgevende instellingen toch wel rekening houden met de vraag: is hier een voldoende aanbod van leerlingen om eventueel een bijkomende aanvraag te waarborgen? Zes, vind ik ze hier?

Men mag niet onmiddellijk spreken van een noodzakelijkerwijze concurrentie tussen verschillende scholen. We moeten toch wel opletten dat we geen intentieproces maken. Hetzelfde aanbod – zowel in het gewoon als het buitengewoon onderwijs – moet naast elkaar kunnen bestaan zonder dat ze noodzakelijkerwijze in een concurrentiële sfeer belanden.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Meuleman, dit is door de regering besproken en beslist. Het dossier zit dus in onze databank, u kunt dat bekijken. Daar vindt u een overzicht van de aanvragen en de adviezen.

Als het over de hele lijn positief is, is het positief. Maar we keuren soms ook dossiers goed die van AgODi of de Vlor geen positief advies kregen. We hebben bijvoorbeeld in de laatste programmatieronde twee aanvragen goedgekeurd die niet volledig aan alle criteria voldeden. Er waren bijvoorbeeld scholen bij die in een verbetertraject zaten na een negatieve doorlichting, maar waarvan wij beslisten dat ze toch programmatie konden inrichten, omdat ze net in een blinde vlek zaten. Dan worden die gewoon goed opgevolgd. We volgen dus niet blindelings alle adviezen. U kunt ze gerust bekijken, er zit niets in mijn zakken of mijn mouwen wat dat betreft. (*Opmerkingen*)

Neen, het is een vrij omvangrijk dossier. We zeggen wat we wel en niet zouden doen. Waar het gekomen is in het dossier waar de heer Daniëls naar verwijst, had AgODi, als ik me niet vergis, terecht de opmerking gemaakt dat er een POV-aanbod (provinciaal onderwijs Vlaanderen) was in de buurt, en dan is het beter om dat niet te doen, we hebben dan beslist om het toch te doen om die vrijheid te kunnen garanderen.

Soms – dat wil ik nog meegeven – richten we een type 9 in een bestaande school buitengewoon onderwijs. Dat heeft soms tot gevolg dat kinderen die in andere types zitten naar type 9 kunnen gaan, wat op zich een goede zaak is. Ook dat is een criterium dat kan meespelen.

Ik herinner me ook – en collega De Meyer heeft ernaar verwezen en mevrouw Meuleman was toen ook zeer actief – dat bij de eerste goedkeuring van de dossiers ik wat wind gevangen heb omdat er te weinig goedgekeurd waren, vooral in Oost-Vlaanderen, wat correct was. Maar we moeten natuurlijk kwaliteitsvolle dossiers krijgen en we proberen dat nu wat op te vangen.

Ik sta zeker open, collega De Ro en anderen, om zelf initiatief te nemen inzake de witte vlekken. Wij proberen die nu in kaart te krijgen en als overheid zullen we zeker onze verantwoordelijkheid nemen, maar we zien dat scholen ook aanvoelen dat er witte vlekken zijn en dat ze aanbod kunnen inrichten.

Mijnheer De Ro, u zegt 'de brave doen het niet', maar we zien wel dat, als er noden zijn in een regio, dat zich spontaan ontwikkelt. Zeker voor de plaatsen waar we denken dat er nog bijkomend aanbod nodig is, wil ik initiatief nemen of vragen aan mijn administratie dat ze iedereen eens rond de tafel brengt om te kijken of ze een aanbod willen doen. Ik kan niemand daartoe verplichten.

Er zijn nu heel veel types 9 toegewezen, maar het blijft de grootste klacht dat er nog veel wachtlijsten zijn voor type 9. Dat staat wat haaks op het idee van sommige leden hier dat er al veel type 9 bestaat. Ik voel dat daar op het terrein nog ouders vragende partij voor zijn.

Ik neem initiatief. Ik zal dat niet Vlaanderenbreed doen, we gaan dat doen waar er witte vlekken zijn.

U kunt de regeringsdossiers inkijken via DORIS.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik begrijp uit uw antwoord dat het levensbeschouwelijke doorslaggevend is geweest om een aanbod toe te kennen in het geval dat aan de basis ligt van de vraag.

Ik zou mijn oproep nog eens opnieuw willen lanceren, zeker wat betreft buitengewoon onderwijs. Collega De Meyer zegt dat scholen naast elkaar kunnen bestaan en ik denk dat dat absoluut waar is. Ik denk dat dat zeker een verrijking is in Vlaanderen. Alleen, en dan kijken we wel in het buitengewoon onderwijs, en dan komen we bij het leerlingenvervoer, moeten sommige kinderen uren op de bus zitten omdat er werkelijk geen aanbod is, géén. Daar gaat het in dezen over. We gaan een nieuwe school buitengewoon onderwijs inrichten, op een plaats waar er type is, men kan daar bij wijze van spreken te voet naartoe, en dan zijn er andere types in die regio waarvoor geen aanbod is en waarvoor mensen nog altijd uren op de bus moeten zitten.

Mijn oproep is dan eigenlijk: zou het niet mogelijk zijn, als dit bij AgODi binnenkomt, en AgODi ziet dat zeer snel, ze hebben het zelf opgemerkt in hun advies, zegt u, om eigenlijk naar die school en concurrerende school – om het zo te zeggen – een bericht te sturen? Zouden we daarin niet kunnen vragen dat ze gaan samenzitten als ze dat van plan zijn? Zouden we niet kunnen zeggen: als u een extra school buitengewoon onderwijs wilt inrichten, in dat type is er in die regio een aanbod? Ik denk dat we scholen daarin kunnen begeleiden en helpen. Ik zeg niet dat ze inderdaad absoluut met concurrerende gedachten een aanbod opstarten, maar voor ouders en scholen valt het niet zo goed te begrijpen dat men iets dubbel gaat programmeren enerzijds en dat kinderen nog altijd uren op de bus moeten zitten anderzijds omdat er in hun regio niets is. Dat is toch niet meer zo van deze tijd, denk ik dan, zeker in het buitengewoon onderwijs.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over differentiatie in het taalonderwijs – 2510 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Een optimale kennis van de onderwijstaal, het Nederlands, is uiteraard cruciaal om de onderwijskansen van elke leerling te garanderen. Daarnaast is de kennis van moderne vreemde talen onontbeerlijk.

We hebben het onlangs al over het Frans gehad, deze vraag gaat meer over het Engels. Voor de Vlaamse leerling geldt dat in het bijzonder voor het Frans en het Engels. Het Engels is de lingua franca in de internationale context en kent ook een opmars als communicatietaal op bijvoorbeeld de sociale media. Het is dan ook logisch dat we onze leerlingen kwaliteitsvol talenonderwijs aanbieden. We hebben met de hervorming van het secundair onderwijs mogelijk gemaakt dat scholen Engels, Frans en/of Duits kunnen aanbieden vanaf het derde leerjaar in plaats van het vijfde leerjaar.

Lagereschoolkinderen stromen in met reeds wat kennis van moderne vreemde talen, en zeker van het Engels. Dat komt door hun vertrouwdheid met Engelstalige programma's op tv, de computer, sociale en andere media. Die talige bagage is heel verschillend omdat die van buitenaf, bijvoorbeeld de thuiscontext, wordt gestimuleerd. Daardoor zijn er grote verschillen vast te stellen tussen leerlingen onderling.

Voor de N-VA geldt: de taalkennis van de zwakkeren schaven we bij, de sterkeren versterken we.

Minister, hoe wilt u erover waken dat de kwaliteit van het taalonderwijs in de lagere scholen geoptimaliseerd wordt?

Welke maatregelen wilt u nemen opdat leerkrachten voldoende gewapend zijn om de verschillen tussen leerlingen op te vangen zodat elke leerling maximaal wordt uitgedaagd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Vreemdetaleninitiatie in Duits, Engels, Frans kan voor iedereen vanaf het eerste jaar kleuteronderwijs. Het facultatief aanbieden van Frans, Duits en Engels kan vanaf het derde jaar lager onderwijs enkel voor leerlingen die het Nederlands reeds voldoende beheersen. Scholen kunnen dus differentiëren naargelang hun leerlingen de onderwijstaal, het Nederlands, al dan niet al voldoende beheersen. Dit werd verankerd in OD XXVII en biedt bijkomende mogelijkheden inzake het vreemdetalenonderwijs in het basisonderwijs.

De eindtermen Nederlands en Frans blijven uiteraard hét kwaliteitsinstrument. Basisscholen voor gewoon onderwijs hebben de verplichting om die op populatieniveau te halen. In het kader van de toekomstige herziening van de eindtermen basisonderwijs zal ook nagegaan worden waar deze eindtermen Nederlands en Frans versterkt kunnen worden.

Tijdens de schooldoorlichting gaat de Onderwijsinspectie het bereiken van de eindtermen na. Dat is nu al zo en dat blijft evenzeer het geval tijdens de doorlichtingen vanaf het najaar 2017, met het nieuwe kader rond onderwijskwaliteit. U hebt daar al uitvoerig over gepraat met de Onderwijsinspectie.

Ik heb hier al verwezen naar het feit dat er voor Frans in 2017 nog een peiling gepland is, hét instrument waarmee we nagaan of in ons Vlaams onderwijs de eindtermen bereikt worden.

Differentiatie blijft een belangrijk issue, niet alleen voor talen maar voor alle leergebieden waarop we de afgelopen jaren via diverse prioritaire nascholingsprojecten extra ingezet hebben. Ik heb opdracht gegeven voor twee wetenschappelijke onderzoeken die differentiatie vanuit een verschillende hoek bekijken: het onderzoek 'Flexibele trajecten', opgedragen aan Bieke Defraigne van de KU Leuven, bekijkt het thema eerder vanuit schoolorganisatorisch standpunt; het onderzoek 'Inzet en ontwikkeling van competenties van leerkrachten de laatste jaren basisonderwijs' van Elke Struyf van de Universiteit van Antwerpen, bekijkt het aspect eerder vanuit personeelskant.

Beide onderzoeken hebben geleid tot een praktijkgerichte gids en tot studiedagen voor de basisscholen. Beide onderzoeken vormen ook een belangrijke wetenschappelijke onderbouw voor de proefprojecten differentiatie waaraan momenteel samen met de pedagogische begeleidingsdiensten vormgegeven wordt.

In mijn antwoord op de vragen om uitleg 1932, 1936, 1947 en 1966 zijn diverse mogelijkheden geschetst tot professionalisering voor leerkrachten, ik ga daar nu niet verder op in.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik vond de vraag wel belangrijk omdat we al langer een achteruitgang zien in de kennis en vaardigheid van vreemde talen. Het is belangrijk dat onze leerkrachten voldoende gewapend zijn om op al die

verschillende niveaus bij de kinderen in te gaan. we hebben het hier onlangs nog gehad over het Frans. Bij de kinderen die thuis Frans spreken, voelen leerkrachten zich wat onzeker omdat ze vaak het Frans minder goed beheersen dan de leerling. In het Engels is dat natuurlijk niet anders. Onze leerkrachten moeten daarvoor goed gewapend zijn.

Ik heb inderdaad over die praktijkgerichte gids gehoord. Dat is waarschijnlijk een heel belangrijke tool voor onze leerkrachten waarvan ze zeker gebruik kunnen maken. dat is een belangrijk gegeven. Ik hoop dat ze dat dan ook zullen doen.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Is het voor de leerkrachten helder wat ze minimaal van de leerlingen mogen verwachten? Dat hebt u eigenlijk al beantwoord. Dank u wel.

Ann Brusseel (Open Vld): Dank u, mevrouw Krekels, voor de vraag. Het is inderdaad belangrijk om te waken over de kwaliteit van het taalonderwijs, zowel van het Nederlands als van vreemde talen. Om dat goed te kunnen opvolgen is het zeer belangrijk dat de eindtermen vakgebonden zijn, zodat we kunnen verifiëren of de vakspecifieke eindtermen voor Frans dan ook effectief behaald worden, zowel in het lager als in het secundair onderwijs.

Ik wil nog even terugkomen op de suggesties die de inspectie onlangs deed in deze commissie. Het is belangrijk, als we het nu hebben over de hervorming van de lerarenopleiding in deze periode, dat we ook kijken naar het aanbod in de lerarenopleiding inzake vreemde talen, niet alleen voor de professionele bachelors die toeleiden naar lesbevoegdheid in het secundair onderwijs, maar ook in het lager onderwijs.

Aangezien taalinitiatie toch al geruime tijd decretaal mogelijk is in het lager onderwijs, lijkt het mij nuttig en belangrijk om met de hogescholen en ook met andere aanbieders van de lerarenopleiding te bespreken in hoeverre ze aandacht besteden aan taalinitiatie in de vakdidactiek. Ze moeten niet alleen tijdens de opleiding die punten meegeven, maar ook in nascholingsinitiatieven. Ik weet dat we dat niet kunnen opleggen, maar als er geen nascholingsinitiatieven zijn om zich die didactiek eigen te maken, kunnen we niet verkrijgen wat we willen, en dat is de kwaliteit van het taalonderwijs.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine Soens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de educatieve master in de kunsten – 2533 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Minister, in de conceptnota betreffende de hervorming van de lerarenopleiding staat dat de Vlaamse Schools of Arts vanaf 1 september 2019 de onderwijsbevoegdheid zullen krijgen over de lerarenopleidingen in de kunsten, zowel op bachelor- als op masterniveau. Om deze nieuwe lerarenopleiding vorm te geven richtte u een adviesgroep op, samengesteld uit afgevaardigden van de verschillende onderwijsverstreckers in de kunsten, de onderwijskoepels, het GO! en de vakorganisaties.

De adviesgroep kreeg onder meer als opdracht om de educatieve master concreet in te vullen, naast de lerarenopleiding voor een professionele bachelor in de kunsten. Daarnaast wordt op de adviesgroep gerekend om een advies te verlenen met

betrekking tot de clustering van de onderwijsvakken en de concrete invulling van de aanbevelingen uit het regeerakkoord over de hervorming van de lerarenopleiding.

Over de educatieve master adviseerde de meerderheid van zowel de werkgroep van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) hieromtrent als de adviesgroep om geen tweejarige master te creëren voor de kunstopleidingen. Wel suggereerden zij om met een eenjarige master te werken, volgend op het behalen van een domeinmaster, een manna dus. De reden daarvoor is onder meer dat op die manier de artistieke discipline sterker ontwikkeld zal zijn bij potentiële leraren. Men vreest dat wanneer men de domeinspecifieke vakinhouden combineert met de pedagogische vakinhouden in twee jaar men de kwaliteit in de kunsten van de leraar op zich teniet zouden doen. Men gaat ervan uit dat de meeste studenten geen kunsten studeren met het oog op het leraarschap.

De afgevaardigden van de verschillende Schools of Arts zien nu dat hun werk in het geleverde advies verloren zal gaan. uw kabinet kwam zelf met een eenzijdig voorstel om de educatieve master in de kunsten in te vullen. Men wil de lerarenopleiding toch integreren, beginnend met een keuzetraject in de academische bachelor. Dat 'lerarentraject' bedraagt 15 studiepunten met een educatieve master als vervolgopleiding, of mits 15 studiepunten voorbereidingsprogramma wanneer men voor het traject niet opteerde in de bachelor. De educatieve master wordt dan een traject van 120 studiepunten voor tweejarige domeinmasters of 90 studiepunten voor de eenjarige domeinmasters.

Minister, waarom volgt het onderbouwde advies van de werkgroep niet? Waarom opteert u voor een eigen invulling van de educatieve master in de kunsten? Wat betekent dat financieel voor de verschillende Schools of Arts? Zult u toch het advies van de adviesgroep hanteren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Soens, uw vraag verrast me een beetje, omdat het advies van de werkgroep over de lerarenopleidingen in de kunsten verschillende scenario's voor het inrichten van een educatieve master in de kunsten beschrijft, telkens met voor- en nadelen. De werkgroep concludeert echter ook dat de meningen verdeeld zijn en heeft zich niet achter één model kunnen scharen.

Wel formuleert de werkgroep een aantal randvoorwaarden. Zo vond de werkgroep dat een educatieve master in de kunsten in alle disciplines gelijkaardig zou moeten zijn en vraagt ze een duidelijk financieel kader, dat geen negatieve invloed heeft op de financiering van de andere bachelors en masters in de kunsten. Op basis van al die adviezen zijn een aantal voorstellen uitgewerkt over hoe de versterking van alle lerarenopleidingen vorm zou kunnen krijgen. Ik heb die voorstellen dan opnieuw voorgelegd aan de werkgroep kunsten van de VLHORA. Het is dus niet zo dat ik nu zo eigenstandig te werk ga. Er is een werkgroep, ik doe dan een voorstel en dat gaat dan terug naar de VLHORA.

Het proces is niet afgelopen. Het zit wel in de finale fase. Ook over de financiële gevolgen ben ik in gesprek met de Schools of Arts binnen de VLHORA. Enkele dagen geleden zijn de hogescholen ook bij mij geweest en is ook het dossier van de educatieve master in de kunsten opnieuw besproken. Er zijn dus nog geen definitieve beslissingen genomen. We zijn nog in een evolutief proces.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Natuurlijk, er staat in het advies wel dat de werkgroep kunsten van de VLHORA verdeeld is over de keuze, maar een beetje verderop staat er: "Alle instellingen kiezen voor de

tweede optie, behalve één instelling, die een minderheidsstandpunt inneemt en kiest voor het eerste model." Dat ze dus zo verdeeld zijn, zou ik dus niet stellen. De overgrote meerderheid is voor één voorstel. Het is eigenlijk maar één instelling die kiest voor het andere voorstel. Ik ben blij te horen dat het nog niet definitief is, dat u nog overlegt met de hogescholen, maar het lijkt me toch zeer belangrijk om er zo snel mogelijk duidelijkheid over te geven hoe het financiële kader voor die Schools of Arts er dan zal uitzien. De enveloppe voor de kunsten is immers een gesloten enveloppe. Het is uiteraard wel van belang dat zo'n educatieve master geen financiële consequenties heeft voor Schools of Arts die vandaag al moeilijkheden hebben met de financiën. We zien bijvoorbeeld dat de loonschalen in de kunsten ook nog altijd niet zijn geregeld, dat er ook middelen te kort zijn om dat op een deftige manier op te lossen. Ik zou u dus toch willen vragen om daar zo snel mogelijk duidelijkheid over te geven aan de Schools of Arts, zodat ze weten waar ze aan toe zijn.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, minister, ik ben ook tevreden te horen dat de beslissing nog niet is genomen en dat opnieuw de gelegenheid wordt geboden aan de werkgroep van de VLHORA om hierover te discussiëren. Het is goed dat er wordt gewerkt met werkgroepen, maar als de meerderheid van een werkgroep achter een standpunt staat, dan lijkt het me eigenlijk wel logisch dat we ons baseren op dat standpunt, en niet op het standpunt van de minderheid. Er zijn inderdaad twee scenario's met elementen pro en elementen contra, maar wie goed kan lezen, ziet dat in het eerste scenario, zijnde die tweejarige educatieve master met 120 studiepunten, de elementen pro niet zo zwaar wegen als de elementen contra, en dat het in het tweede scenario het omgekeerde is, dat de elementen pro die eenjarige educatieve master na de domeinmaster inhoudelijk sterker zijn dan de elementen contra.

Dan heb ik het inderdaad alleen over de inhoud, maar ik kan ook bevestigen wat mevrouw Soens zegt. Bij een gesloten enveloppe zijn het – ik zal man en paard noemen – de publiekrechtelijke Schools of Arts die dan financieel verliezen, tenzij die enveloppe plotseling veel groter wordt, natuurlijk. Toevallig is het dan één school die dan zou winnen bij dat scenario van die tweejarige master.

Ik wil er ook op wijzen dat het belangrijk is in de kunsten dat de domeinmaster in alle volledigheid kan worden behaald. Ik denk niet dat het wenselijk is om te gaan naar kunstenaars, muzikanten met een lightopleiding in hun domein en anderen die het grondig doen en die wél nog voldoende studiepunteninhoud meekrijgen. Het lijkt me heel belangrijk om daar te waken over de kwaliteit, zoals men dat nu ook doet, en dat zorgt ook voor een heel sterke reputatie van die Schools of Arts in ons land. Ik zou dus toch zeer behoedzaam zijn met het gaan naar de tweejarige educatieve master, waar eigenlijk geen sterke vraag naar is op het terrein.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, we moeten opletten als het gaat over de educatieve master van de Schools of Arts en andere educatieve masters. In de kunsten is dat natuurlijk één zaak, in andere domeinen een andere zaak. Ik denk dat we domein per domein goed zullen moeten monitoren en bekijken hoe we enerzijds de inhoud van de master overeind zullen kunnen houden. Dat is immers belangrijk. Dat is de vakbekwaamheid, de bekwaamheid om een bepaald vak te geven. Anderzijds zijn er de didactische kwaliteiten.

In het regeerakkoord hebben we inderdaad ingeschreven dat we educatieve masters zouden doen. Ik sta daar nog altijd achter, om drie belangrijke redenen. Ten eerste, we hebben heel wat studenten die beginnen aan een opleiding in het hoger onderwijs of de universiteit en die eigenlijk willen lesgeven. Dan moeten we ervoor

zorgen dat we die inderdaad aan boord houden, want het is niet zo dat we voor bepaalde disciplines en bepaalde vakken mensen te over hebben, integendeel. Collega Celis verwees daar al naar in haar vraag. We moeten dus proberen om hun met een educatieve master binnen de termijn ook dat stuk mee te geven.

Een tweede reden vind ik echt cruciaal. Op dit moment heb je in heel veel disciplines aan de universiteit eigenlijk niet echt vakdidactisch onderzoek. Waarom? Er zijn geen studiepunten, er zijn geen proffen in die faculteit. Met andere woorden, er gebeurt eigenlijk zeer weinig onderzoek naar, behalve als het gaat om academische lerarenopleidingen van groep 2, en dan nog. Hiermee wordt vakdidactisch onderzoek binnen de discipline een erkende discipline.

Een derde reden lijkt me ook belangrijk. Ik heb daar daarnet al naar verwezen. We moeten onze inhoudelijke kwaliteit bewaken. Minister, dan komen we inderdaad tot het evenwicht dat er moet zijn. Hoeveel studiepunten moeten nu waarin? Moet alles in de educatieve master? Kan bijvoorbeeld de stage worden gecombineerd met een leraar in opleiding (lio)? Kunnen we dat daaraan koppelen, zodat er nog genoeg studiepunten overblijven voor de inhoudelijke master? Collega's, u hebt me in mijn betoog niet horen spreken over instellingen van de ene groep en instellingen van de andere groep, want als het gaat over educatieve masters, dan gaat het voor mij over de inhoud en niet over wie waar hoeveel studiepunten krijgt. Helaas stel ik ook vast dat dat getouwtrek bezig is en dat dat boven de inhoud gaat, en dat betreur ik ten zeerste.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, in de reglementaire spreektijd van 1 minuut ga ik de inhoudelijke discussie niet voeren, maar ik wil er wel voor pleiten om het project van de educatieve master toch niet te vertragen door allerlei andere projecten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb zeer goed naar al uw opmerkingen geluisterd. Ik neem ze ook mee, want het debat wordt nog gevoerd. Ik wil wel meegeven dat het zogenaamde minderheidsstandpunt toch wel het standpunt is van een school die een derde van de studenten telt. Je kunt dus niet zomaar zeggen dat het een ministandpunt is.

Mijnheer Daniëls, het gebeurt niet zo vaak, maar ik ben het eigenlijk volkomen eens met uw betoog. U hebt een aantal inhoudelijke aspecten aangekaart die voor mij ook wel relevant zijn. Ik vind het ook een beetje sterk dat kunstenaars niet kunnen worden geschoold binnen de basisopleiding, maar dat dat voor wiskundigen en taalkundigen dan wel kan. (*Opmerkingen van Ann Brusseel*)

Mevrouw Brusseel, dan heb ik u misschien verkeerd begrepen.

De discussie wordt gevoerd. Ik denk dat het nuttig is dat de vraag wordt gesteld, dat ik alles nog eens heb gehoord, en wij werken naarstig verder aan het dossier van de educatieve master.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Ik denk dat er toch wel een verschil is tussen de educatieve masters in het algemeen en de educatieve master in de kunsten, puur omdat de financiering voor de kunsten natuurlijk wel verschilt van die voor de rest van het hoger onderwijs. Nogmaals, ik denk dat we zeer voorzichtig moeten zijn, als we kijken naar die financiering: de Schools of Arts mogen er niet op verliezen als ze plots die educatieve master moeten organiseren. Het zou toch wel heel jammer

zijn dat andere instellingen zouden verliezen, terwijl één instelling met het minderheidsstandpunt daar dan bij zou winnen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de opbouw van anciënniteit in de ondersteuningsnetwerken waarin het M-decreet voorziet – 2563 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, tot en met het huidige schooljaar hielpen personeelsleden in de systemen van gon (geïntegreerd onderwijs) en ion (inclusief onderwijs) om leerlingen met specifieke behoeften lessen te laten volgen in het gewoon onderwijs. In de uitwerking van het M-decreet zijn die twee systemen vervangen door ondersteuningsnetwerken.

In het ondersteuningsnetwerk krijgen de betrokken personeelsleden enkel een aanstelling van bepaalde duur. Ze hebben er het statuut van tijdelijke van bepaalde duur (TBD), en elk jaar kan het ondersteuningsnetwerk andere invullingen geven aan de noden, en desgevallend ook andere personeelsleden aanstellen.

Personeelsleden die al in een school zijn benoemd, kunnen in hun school verlof nemen om telkens voor een jaar te werken in het ondersteuningsnetwerk. Personeelsleden die nog nergens benoemd zijn, kunnen worden aangeworven als tijdelijke van bepaalde duur. Uiteraard bouwen ze in dat ondersteuningsnetwerk wel anciënniteit op, zodat ze na een bepaalde periode het recht krijgen op een mogelijke aanstelling als tijdelijke van doorlopende duur (TADD). Als TADD'er hebben ze ook het recht om te kandideren voor een vaste benoeming. De ondersteuningsnetwerken moeten echter geen TADD- of reffectatieverplichtingen nakomen.

Minister, is het de bedoeling dat personeelsleden van de ondersteuningsnetwerken hun recht op aanstelling van doorlopende duur en eventueel op benoeming valideren in een school van dat ondersteuningsnetwerk? Zodra een personeelslid benoemd is in een school, kan het enkel nog een taak opnemen in een ondersteuningsnetwerk via een verlof of afwezigheid, waarvoor de school toestemming moet verlenen. Behalve de tijdelijk andere opdracht (TAO) zijn die afwezigheden zelfs beperkt in de tijd. Op welke manier wilt u desondanks stabiele aanstellingen in de ondersteuningsnetwerken mogelijk maken? Is het de bedoeling de mogelijkheid van een apart verlof voor tewerkstelling in een ondersteuningsnetwerk te onderzoeken? Ik geef dat maar als een mogelijkheid. Is het uw bedoeling dat er voldoende ervaren personeelsleden werken in de ondersteuningsnetwerken? Zo ja, in welke aanmoediging is daarvoor voorzien?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, mijnheer De Meyer. De vraag is wat technisch. Ik zal ook wat technisch moeten antwoorden, waarvoor op voorhand al mijn excuses.

Een tijdelijke aanstelling binnen het ondersteuningsteam is een statutaire aanstelling volgens de regels van het decreet betreffende de rechtspositie van de personeelsleden van het gemeenschapsonderwijs of het decreet betreffende de rechtspositie van de personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs. Tijdens die

tijdelijke aanstelling verwerft een personeelslid alle rechten die aan dergelijke aanstelling zijn verbonden in de school voor buitengewoon onderwijs en in het ambt waarin hij als ondersteuner is aangesteld. Het personeelslid kan die statutair verworven rechten dan ook tijdens of na de transitieperiode aanwenden bij het schoolbestuur van die school voor buitengewoon onderwijs of in de scholengemeenschap waar die rechten zijn verworven. Het schoolbestuur kan er ook voor kiezen om een personeelslid dat het recht op TADD al heeft verworven, als ondersteuner een tijdelijke aanstelling voor doorlopende duur te geven. Met andere woorden: als er een betrekking vacant is verklaard in een school van het schoolbestuur of de scholengemeenschap waar een ondersteuner is aangesteld, dan komt die ondersteuner in aanmerking, net als alle andere personeelsleden die aan de voorwaarden voldoen, voor een vaste benoeming in die betrekking als hij aan de voorwaarden betreffende die vaste benoeming voldoet en als hij op de vooravond van de vaste benoeming voor doorlopende duur is aangesteld in een betrekking in het ambt waarvoor hij voor benoeming kandideert.

Alles wat ik nu heb gezegd, geldt echter enkel voor betrekkingen in de scholen van het schoolbestuur van de school waar het personeelslid is aangesteld en in die scholengemeenschap, als die school tot een scholengemeenschap behoort. Dat kan er inderdaad toe leiden dat personeelsleden een aanstelling en een benoeming vragen in een school waar ze nooit daadwerkelijk prestaties hebben verricht, als dat een school is van dat schoolbestuur of die scholengemeenschap. Dat is echter niets nieuws: ook nu al kan een personeelslid dat in een school van een schoolbestuur en bij uitbreiding in een school van dezelfde scholengemeenschap voor doorlopende duur is aangesteld en aan de benoemingsvoorwaarden voldoet, zich kandidaat stellen voor alle vacant verklaarde betrekkingen bij dat schoolbestuur én in die scholengemeenschap, ook in de scholen waar het personeelslid geen prestaties levert of heeft geleverd.

Dit principe was tot en met dit schooljaar ook van tel voor de gon-begeleiders en de personeelsleden die in de waarborg waren aangesteld. Ook zij konden hun verworven rechten laten gelden bij het schoolbestuur of in de scholengemeenschap waar ze waren aangesteld, maar niet in de scholen waar ze daadwerkelijk ondersteuning gingen bieden, tenzij die scholen tot hetzelfde schoolbestuur of dezelfde scholengemeenschap behoorden. We behouden dus tijdens de transitieperiode een bestaand principe.

Elke aanstelling in het ondersteuningsteam is in de huidige transitieperiode van drie jaar steeds beperkt tot de duur van een schooljaar. In die zin is elke aanstelling momenteel beperkt in de tijd. Wel kan het personeelslid het volgend schooljaar opnieuw worden aangesteld. Op die manier krijgen de scholen ook maximale vrijheid om hun ondersteuningsteam zo goed mogelijk samen te stellen. De bedoeling is om tegen het einde van de transitieperiode aangepaste arbeidsvoorwaarden en overgangsmaatregelen uit te werken voor verdere tewerkstelling in het ondersteuningsnetwerk, zodat die huidige ondersteuners vlot de overgang kunnen maken naar het toekomstige systeem. Of een verlof voor tewerkstelling in een ondersteuningsnetwerk nuttig of zinvol zal zijn, kunnen we dan eventueel bekijken. Uw suggestie zal dan dus worden meegenomen.

De bedoeling is om de expertise die momenteel aanwezig is in het buitengewoon onderwijs maximaal te borgen. Daarom hebben we beslist om de middelen waarin dit schooljaar in elke school voorzien is voor gon, volgend schooljaar integraal opnieuw toe te kennen aan deze scholen. Dat is ondertussen al gebeurd. Het schooljaar erna zal 33 procent van die gon-middelen worden toegevoegd aan de ondersteuningsmiddelen. Het schooljaar daarna zal dat 66 procent zijn, om tot slot, vanaf 2020, alle gon-middelen samen te voegen met de andere ondersteuningsmiddelen. We willen op die manier voorzien in een zachte overgang naar het nieuwe model voor scholen met een grote gon-werking.

Daarnaast zullen personeelsleden met de nodige expertise die zelf als ondersteuner aan de slag willen, naar het ondersteuningsteam kunnen bewegen. Voor de tijdelijken kan dat via een tijdelijke aanstelling, voor de vastbenoemden via een al dan niet vrijwillige reffectatie of wedertewerkstelling. Het kan ook via een verlof voor een TAO of via een afwezigheid voor verminderde prestaties. Zij hoeven niet te wachten tot de verplichte reffectatiebewegingen binnen de scholengemeenschap of de reffectatie- en wedertewerkstellingsbewegingen ten aanzien van de Vlaamse reffectatiecommissie achter de rug zijn.

Zoals ik al zei: de personeelsleden in de functie van ondersteuner verwerven ook statutaire rechten in het ambt waarin ze zijn aangesteld, en tegelijk behouden ze ook hun aanspraken op het ambt dat ze tijdelijk verlaten via de mogelijkheden die ik net heb vermeld. Ik denk dat dit in die transitieperiode eigenlijk al een goede aanmoediging is. Wel is het zo dat er uitdrukkelijk voor is gekozen om het vrijwillige karakter in de huidige transitieperiode te behouden. De huidige personeelsleden worden aangemoedigd om de overstap naar het ondersteuningsteam te maken. Ze moeten dat niet doen. De bedoeling is om de juiste personen op de juiste plaats te krijgen. Het Vlaamse onderwijs heeft niet enkel nood aan voldoende ervaren personeelsleden in de ondersteuningsnetwerken, maar ook aan enthousiaste personeelsleden, die deze wijzigingen ook positief gaan bekijken. Enkel op die manier zal er ook een positieve uitwerking kunnen worden gegeven aan het model waarvoor wij hebben gekozen.

Nogmaals mijn excuses voor het zeer technische karakter, maar het is wel begrijpelijk, denk ik.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, op het eerste gezicht is het inderdaad een technische aangelegenheid, maar anderzijds is er de achterliggende, zeer begrijpelijke en menselijke zorg van personeelsleden in die situatie, en ook van schoolbesturen, over de vraag wat juist hun statuut is.

Ik onthoud uit uw antwoord dat u op het einde van die transitieperiode toch ook wel wilt onderzoeken of een apart verlof voor tewerkstelling in het ondersteuningsnetwerk eventueel zinvol is. Uw antwoord is, naast de omzendbrief van 16 juni 2017, toch wel verhelderend, zeker als het gaat over het punt 4.3. uit die omzendbrief, getiteld 'Geen vacantverklaring en geen vaste benoeming'. De vraag is of we daaruit moeten opmaken dat het hele personeelsverhaal zal worden herbekeken met het oog op 2020-2021. Zo lees ik het toch. De extra lestijden, de extra lesuren en de extra uren zouden niet langer een tijdelijk karakter hebben: er zal in voorzien zijn in de definitieve regeling. Men zou 4.3. ook zo kunnen lezen dat vanaf het schooljaar 2020-2021 de lestijden, lesuren en uren wél in aanmerking zullen komen voor vacantverklaring en wel zullen kunnen worden toegewezen voor een vaste benoeming, een mutatie of een definitieve affectatie. Is die lezing van mij een juiste lezing van de omzendbrief?

Wat me natuurlijk in het bijzonder interesseert, is het volgende: waarom die transitieperiode tot en met dat schooljaar, en waarom deze gevolgen gedurende de hele transitieperiode?

Ten slotte, ik vind het bijzonder belangrijk dat men ook in die ondersteuningsnetwerken voldoende een beroep kan doen op ervaren leerkrachten. Dat wil ik toch nog even onderstrepen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, u weet dat er in april heel veel commotie is geweest omdat personeelsleden aangaven dat ze hun job zouden kwijtraken, dat

ze niet meer terecht zouden kunnen in het buitengewoon onderwijs. Ik heb u daar toen ook een actuele vraag over gesteld. U hebt toen inderdaad aangegeven dat geen enkele job zou sneuvelen, dat iedereen ofwel waar hij is ofwel in het ondersteuningsnetwerk zal terechtkunnen. Ik weet dat het aangepast personeelsstatuut ook een heel belangrijk onderdeel is geweest van de onderhandelingen over het nieuwe ondersteuningsmodel. Ik weet niet of die personeelsleden daar zelf wel voldoende duidelijkheid over hebben, of het daaraan ligt, maar ik verneem toch dat mensen uit het buitengewoon onderwijs er, deze keer dan bewust, voor kiezen om toch niet in het ondersteuningsmodel te stappen en toch elders een job te zoeken. Ik weet dat u daar nu geen antwoord op zult kunnen geven, maar misschien zouden we toch eens moeten kunnen bekijken hoeveel mensen er in dat ondersteuningsnetwerk zijn tewerkgesteld, hoeveel mensen er toch uit het buitengewoon onderwijs zijn gestapt en een andere job zijn gaan zoeken en hoeveel nieuwe aanstellingen er dan toch moesten gebeuren in het ondersteuningsnetwerk. Wanneer zouden we daar een zicht op kunnen hebben?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, u had twee vragen. De eerste heb ik beantwoord. Wat de tweede betreft, we werken natuurlijk in de overgangsregeling aan een nieuw statuut. Het was een expliciete vraag van de sociale partners om naar dat nieuwe statuut te gaan. Mevrouw Krekels heeft daar ook naar verwezen. Men vraagt dat al heel lang. We hebben gezegd dat we de tijd nemen om aan dat nieuwe statuut te werken. We nemen een periode van drie jaar, om ook te leren uit deze fase waarin we nu zijn terechtgekomen. Met wat op stapel staat, kun je natuurlijk nu niet beginnen vast te benoemen. Dit is tijdelijk.

Mevrouw Krekels, uw opmerking is terecht. Het is eigenlijk nog krasser. Het is niet alleen zo dat iedereen zijn job kan behouden, maar er komen ook driehonderd nieuwe vacante plaatsen door de middelen waarin we extra voorzien. We hebben dus echt ondersteuners nodig. Mensen sturen me mailtjes waarin ze stellen dat ze niet worden aangemoedigd of dat het niet lukt, hoewel ik zei dat iedereen zijn job zal kunnen houden. Scholen zijn natuurlijk vrij om al dan niet aan te stellen. Dat ondersteuningsnetwerk moet zich zetten. Dat biedt enorme toekomstperspectieven, want de middelen zullen hard nodig zijn, en in de toekomst zullen er misschien nog meer middelen nodig zijn. We moeten daar dus een mooie mix van jeugd en ervaring kunnen hebben. Ik zou het zelf bijzonder spijtig vinden, mocht men niet actief promotie voeren om daarin te stappen. Je behoudt immers al je rechten. Je kunt nu niet worden benoemd, maar je behoudt wel alles. Wat mij betreft, zijn er dus geen negatieve kanttekeningen.

Wat uw specifieke vraag betreft, na de betalingen van september, dus begin oktober zouden we daarop een zicht kunnen hebben, maar zodra ik daar cijfers over heb, kunnen we dat ook eens bespreken, want het is ook voor mij nuttig om te weten hoe dit allemaal in zijn werk gaat.

Mijnheer De Meyer, ik hoop dat ik dus voldoende op uw aanvullende vragen heb geantwoord, dus waarom het zo'n periode is en waarom we het zo geleidelijk aan laten verlopen. Dat is op vraag van de sociale partners. Het is ook om die reden dat ze akkoord zijn gegaan. Aanvankelijk hadden ze uitstel gevraagd. Dan zijn ze uiteindelijk akkoord gegaan, omdat het voor hen natuurlijk een goed onderhandelde manier van werken is die de komende drie jaar wordt toegepast.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik dank u voor uw aanvullend antwoord. Onze waardering voor het extra budget hebben we in het verleden reeds uitgesproken. Dat wil ik hier nog even benadrukken. Het is ook goed dat er wordt gewerkt aan een nieuw statuut specifiek voor deze categorie van personeelsleden, en dat dat

gebeurt in overleg met de sociale partners, maar het is natuurlijk wenselijk dat we in de tussenperiode een zo concreet en helder mogelijk antwoord geven op terechte en begrijpelijke vragen die bij personeelsleden leven. Vandaar deze vraagstelling.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het inzetten van kleuteronderwijzers en onderwijzers voor vervangingen van korte afwezigheden in het basisonderwijs – 2578 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, in uw antwoord op de vraag om uitleg van collega Daniëls over het verbeteren van de modaliteiten en het aanpakken van hindernissen voor tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) voor zieke leerlingen, zei u op 8 juni 2017 in deze commissie onder meer het volgende: " (...) de problematiek die u in uw vraag om uitleg hebt aangehaald, heeft betrekking op personeelsleden die specifiek een loopbaanonderbreking met een onderbrekingsuitkering nemen en deze loopbaanonderbreking combineren met een bijkomende opdracht inzake tijdelijk onderwijs aan huis. De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) hanteert een strenge regeling met betrekking tot de cumulatie van premies voor loopbaanonderbreking met andere inkomsten. Een nevenactiviteit als loontrekkende mag enkel worden gestart indien ze meer dan drie maanden voor het begin van de loopbaanonderbreking aanvangt. Het betreft specifieke stelsels voor personeelsleden die een opdracht in het onderwijs om welbepaalde redenen voltijds of deeltijds willen onderbreken. De cumulatieregeling is een federale bevoegdheid en is van toepassing op heel de publieke sector. Het enige wat ik kan doen, is de bevoegde federale minister aanschrijven met de vraag of hiervoor geen uitzondering kan worden toegestaan. Indien het antwoord negatief is, zullen we dit binnen de bestaande regeling moeten proberen op te lossen. (...) Er zijn twee mogelijkheden. Eerst moet ik nagaan of de federale overheid een uitzondering wil verlenen. Als dat niet mogelijk zou zijn omdat dit voor de hele publieke sector geldt, moeten we proberen naar een ander verlofstelsel over te stappen."

Het zijn wellicht deze vraag en het net geciteerde deel van uw antwoord geweest die voor diverse personen uit het basisonderwijs de aanleiding waren om mij erop te wijzen dat het niet alleen moeilijk is om personeelsleden te vinden die kunnen instaan voor tijdelijk onderwijs aan huis. Ik verwijs naar de vraag van onze collega die we daarnet hebben besproken. De genoemde onderwijsactoren wijzen er namelijk op dat dezelfde problematiek ook speelt bij het zoeken en vinden van personeelsleden voor vervangingen bij korte afwezigheden in het basisonderwijs.

Minister, hebt u ook signalen ontvangen dat het moeilijk is om genoeg kleuteronderwijzers en onderwijzers te vinden om in het basisonderwijs vervangingen van korte duur op zich te nemen? Klopt het dat ook in deze context de genoemde cumulatieregeling het vinden en inzetten van vervangers in het kader van korte afwezigheden in het basisonderwijs bemoeilijkt? Bent u bereid om ook voor vervangingen bij korte afwezigheden in het basisonderwijs na te gaan of de federale overheid in een uitzondering wil voorzien op de cumulatieregeling en, indien dat niet mogelijk is, om ook hiervoor een andere oplossing te zoeken?

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, ik krijg op dit ogenblik geen signalen dat het zeer moeilijk zou zijn om die vervangingen van korte afwezigheden in

te vullen. Ik heb net ook al cijfers gegeven over de situatie qua werkgelegenheid op de onderwijsmarkt. Die is natuurlijk zeer verscheiden. Die is niet overal gelijk. Zo zien we dat de werkloosheid bij kleuterleiders een klein beetje is toegenomen, maar ook hier zien we weer enorme regionale verschillen.

Wat uw volgende vragen betreft, verwijs ik naar mijn antwoord op vraag 2311, die nog niet zo lang geleden is besproken. De RVA hanteert een strenge regeling inzake de cumulatie van premies voor loopbaanonderbreking met andere inkomsten, in die zin dat een nevenactiviteit als loontrekkende enkel mag worden gestart als ze meer dan drie maanden voor het begin van de loopbaanonderbreking aanvangt. Het betreft specifieke stelsels voor personeelsleden die om bepaalde redenen een opdracht in het onderwijs voltijds of deeltijds willen onderbreken. De cumulatierегeling is een federale bevoegdheid en is van toepassing op heel de publieke sector.

Ik heb mijn kabinetschef, u welbekend, op 7 juni gevraagd om ook eens contact op te nemen met de federale overheid om te zien of men daar werk zou kunnen maken van een uitzondering. Hij heeft dat ook gedaan. We zullen voor de oplossing echter ook moeten kijken naar de bestaande regelgeving, denk ik. Ik heb dat al gezegd: dit zou bijvoorbeeld kunnen door een personeelslid een ander verlofstelsel te laten opnemen. Zo zou hij tijdelijk een opdracht qua uren tijdelijk onderwijs aan huis kunnen opnemen.

De vraag is gesteld of de federale overheid in een uitzondering kan voorzien, maar ik betwijfel of men dat alleen voor onderwijs zou doen. Dat zou mij enigszins verbazen. We proberen dus ook te kijken om een oplossing te vinden binnen de bestaande regelgeving.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, u herhaalt dat de problematiek regioverschillend is. Dat is uiteraard zo, maar in sommige regio's wordt men er wel sterk mee geconfronteerd. Mijn fundamentele vraag is om de oplossing die u enkele weken geleden gesuggereerd hebt voor tijdelijk onderwijs aan huis voor zieke leerlingen, ruimer te bekijken, ook voor kleuter- en basisonderwijs. U hebt toen verwezen naar overleg met de federale overheid. U bevestigt dat hier. Maar u hebt ook de piste gegeven om, als dat niet lukt, zelf naar andere mogelijkheden uit te kijken. Aan dat engagement wil ik u uiteraard herinneren, om dat ook algemeen te doen voor basisonderwijs en kleuteronderwijs.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, minister, ook omdat naar aanleiding van mijn vraag met tijdelijk onderwijs aan huis die problematiek leeft. Ik ben wel benieuwd op welke termijn u antwoord verwacht van het overleg dat u pleegt. Het lijkt mij belangrijk dat we daar wat zicht op krijgen. Er zijn momenteel veel campagnes. Op de ronde van Vlaanderen heeft uw administratie ook Bednet zeer terecht in de picture gezet. In veel gemeenteraden worden dezer dagen nieuwe schoolreglementen goedgekeurd, waar Bednet in staat, en dus de aandacht voor zieke kinderen. We moeten daar dus werken aan een oplossing.

Het verbaasde mij een beetje dat u zei dat u geen signalen hebt dat er problemen zouden zijn voor korte afwezigheden. Dat kan misschien Vlaanderenbreed zo zijn, maar ik hoor toch her en der dat het niet zo evident is om die korte afwezigheden in te vullen. Ik ben dus toch wat benieuwd op welke schaal u dat signaal krijgt.

Afsluitend denk ik wel, collega's, dat we moeten zorgen dat we het gecumuleerd verdienen in het licht van de loopbaanonderbreking die men aanvraagt, niet

dermate uitbreiden dat de RVA plots zegt: als je het dermate uitbreidt, hol je het uit en gaan we geen enkele uitzondering meer toestaan. Dat is natuurlijk het gevaar, waar de minister de vorige keer ook op heeft gewezen. Ik deel dat ook. We moeten heel goed opletten dat dat niet wordt gebruikt om loopbaanonderbreking te cumuleren mét. Als er regelgeving wordt geschreven, moet die zeer stringent worden geschreven, zodat het duidelijk voor korte, uitzonderlijke, niet-planbare, niet-langdurige zaken zou zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik denk dat we allen die bezorgdheid delen. Wat de analyse betreft: we hebben Vlaanderenbreed gekeken. We zien de werkloosheid een beetje toenemen. Dat is niet micro. Maar ik heb er direct bij gezegd dat dat regiogebonden is. Er zijn regio's waar er wel acute noden zijn. Maar die analyse hebben we niet gedaan.

Wat we ook zien bij de korte vervangingen, is dat het aanbod zelf, als dat maar voor enkele dagen is, niet zo aantrekkelijk is in een aantal gevallen.

We werken aan mogelijke systemen die daar een oplossing voor kunnen bieden, om ze ingevuld te krijgen. De pool zou daar een oplossing kunnen bieden, maar zover zijn we nog niet. Daar wordt ook over gesproken.

Collega Daniëls, ik heb geknikt toen u zei dat we moeten oppassen dat het niet te breed gaat. Ik weet niet wat we uit die besprekingen met de federale overheid gaan kunnen halen. Ze moeten het al willen doen, specifiek voor de leerkrachten. Dat is ook niet zo evident. Maar we hebben nog geen antwoord. Op 7 juni is het eerste contact geweest. We zijn nu net geen maand later. Dat zou dus wel heel snel zijn, mocht het al opgelost zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over medisch onderzoek door centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) – 2585 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Collega's, elk kind dat schoolloopt in een erkende school in Vlaanderen, gaat naar het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) voor een medisch onderzoek. Dat is verplicht in de eerste en tweede kleuterklas, in het eerste, derde en vijfde leerjaar van het lager onderwijs en in het eerste en derde jaar van het secundair onderwijs. De CLB-arts en -verpleegkundige testen de ogen, de oren, de lengte en het gewicht van het kind, kijken de tanden en de houding na en monitoren de ontwikkeling van het kind. Het CLB kan snel beginnende ziektes opsporen en erger voorkomen. Als de CLB-arts een probleem vaststelt, dan bezorgt die een advies aan de ouders, bijvoorbeeld om een specialist nader onderzoek te laten doen. De arts en verpleegkundige volgen ook de inenting van het kind op.

De CLB's verzamelen door hun onderzoeken ook belangrijke informatie over de algemene gezondheidstoestand van onze Vlaamse kinderen en jongeren. Ze nemen ook maatregelen in geval van besmettelijke ziekten op school, zoals bof, hepatitis B of hersenvliesontsteking.

Minister, u stelde dat het de bedoeling is om de huidige aanpak te evalueren en de taken tussen verplegend, paramedisch personeel en artsen goed te verdelen.

Dat kan mogelijk ruimte scheppen om artsen meer te betrekken bij moeilijke situaties en de multidisciplinaire werking.

Vanuit het werkveld krijgen we evenwel ongeruste reacties. Men vreest dat het medisch onderzoek door het CLB niet langer verplicht zou zijn, en in de toekomst louter vraaggestuurd zou werken. Nochtans is het medisch onderzoek een van de weinige instanties die systematisch een grondige screening doet van alle Vlaamse kinderen. Het zorgt er ook voor dat de gezondheid van kinderen en jongeren preventief wordt opgevolgd. Kindermisbruik kan eventueel vroeg opgespoord worden. En jongeren kunnen ook in vertrouwen vragen stellen aan het medisch en paramedisch personeel van de CLB's rond seksualiteit, geaardheid, hygiëne. Het niet meer verplicht maken van het medisch onderzoek dreigt volgens een aantal terreinwerkers vooral kansarme kinderen hard te treffen.

Uit een eerdere tevredenheidsbevraging van de CLB's blijkt dat 59 procent van de leerlingen uit het secundair onderwijs alleen maar via het medisch onderzoek met het CLB in aanraking kwamen. Het medisch onderzoek biedt zo een toegangspoort naar verdere hulpverlening.

Minister, welke plannen hebt u met de verplichte medische onderzoeken die momenteel door de CLB's worden uitgevoerd? Overweegt u om de medische onderzoeken louter vraaggestuurd te laten werken? Zo ja, welke alternatieve werkwijze wordt mee in overweging genomen? Welke instanties consulteert u om de expertise vanuit het werkveld mee in rekening te brengen, alvorens tot een hervorming van de CLB's te komen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, de preventieve gezondheidszorg (PGZ) in de CLB's, en meer bepaald de medische consulten, zijn een heel belangrijk instrument in het vroeg opsporen van gezondheidsproblemen. We geven daarmee de goede ontwikkeling van elk kind alle kansen. Ik deel 100 procent uw bezorgdheid rond kinderen en kansarmoede, en bij uitbreiding alle kinderen bij wie medische opvolging niet altijd een evidentie is, bijvoorbeeld kinderen van vluchtelingen.

Bij het evalueren van het begeleidingsdomein PGZ bleek al snel dat het verplichte karakter van de medische consult elke leerling ten goede komt, niet het minst de kinderen en de jongeren die we zonet benoemden. Het is dus niet de bedoeling om die medische onderzoeken vraaggestuurd te gaan organiseren. Ik wens het verplichte karakter van deze medische consulten te behouden. Sterker nog, in de doelgroep leerplichtige kinderen en jongeren is er vandaag nog een groep die buiten vizier blijft, de leerlingen huisonderwijs. In het kader van de hervorming leerlingenbegeleiding bekijken we dan ook hoe die groep bereikt kan worden met de verplichte medische consulten.

We hebben de invulling van het begeleidingsdomein preventieve gezondheidszorg echter ook breder geëvalueerd. Zoals aangekondigd in de krijtlijnennota voor een hervorming van de leerlingenbegeleiding in Vlaanderen, is ook gekeken naar de invulling van de medische consulten en de verdeling van de taken tussen het verplegend personeel, het paramedisch personeel en de artsen. Er is daarvoor overleg geweest met de vertegenwoordigers van de CLB-netten, de scholieren, het Agentschap Zorg en Gezondheid en de Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg. Die evaluatie had tot doel om enerzijds de doelstellingen en de resultaatsverwachting van elk medisch consult te verfijnen en 'meten om te weten' te voorkomen, en anderzijds de taakverdeling tussen het medisch personeel te herschikken, zodat hun expertise en bevindingen meer geïntegreerd kunnen worden in de multidisciplinaire werking van de CLB's, om zo van die medische consulten niet langer een eilandje te maken in de CLB-werking.

Het belang van de medische consulten wordt dus zeker niet ter discussie gesteld. Ik beschouw het als een cruciaal onderdeel van de leerlingenbegeleiding en wil dat zeker ook als taak houden binnen de CLB's.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Dat zal op het terrein voor veel geruste reacties zorgen, denk ik. Zoals u ook aangeeft, minister, vinden we het vanuit sp.a zeer belangrijk dat alle kinderen medisch opgevolgd worden. Dat dat binnen de onderwijscontext gebeurt via de CLB's, is daarbij een goede zaak. Ook de uitbreiding kan op onze steun rekenen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik ben ook gerustgesteld dat het niet de bedoeling is dat het vraaggestuurd zal gebeuren. In heel de reorganisatie zeggen we dat er een aantal belangrijke taken zijn. De taakverdeling is heel belangrijk.

Ik wil nog het volgende pleidooi houden. In de audits die we gekregen hebben, staat heel expliciet dat de CLB's ouders uitnodigen naar aanleiding van een medisch onderzoek, om zo ook een vertrouwensrelatie op te bouwen. Ik vind dat een heel belangrijk element dat meegenomen wordt in dat medisch onderzoek. Als we dat vraaggestuurd maken, moeten we daar ook op inboeten. Dat wou ik nog even onderstrepen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik ben ook zeer blij dat u dat continueert, minister, maar telkens als een kind naar het periodieke gezondheidsonderzoek moet, krijgen de ouders een vragenlijst om in te vullen. Dat is een vragenlijst waarop ouders alle gegevens van hun kind moeten invullen: wie het is, waar het woont, bij welke arts het gaat, maar ook vaccinatiegegevens. Dat is eigenlijk heel bizar, want het CLB heeft al die gegevens, ofwel in een eigen databank, ofwel in Vaccinnet. Minister, kunt u niet oproepen, ook in het kader van planlast voor de ouders, dat de CLB's de vragenlijst vooraf ingevuld meegeven aan de ouders, met de vraag om te corrigeren wat niet juist is? Want je krijgt nu iets heel bizars: je belt als ouder naar het CLB om te vragen wanneer het CLB je kind heeft ingeënt, om dat dan in te vullen op de papieren van het CLB. Dat is toch al te gek. Ik spreek voor een deel uit ervaring.

Mijn tweede punt betreft de gezondheidstoezichten, in het licht van arbeidsgeneeskundige toezichten. Ik heb leerlingen gehad die op maandag naar het CLB gaan – meten, wegen, ogen, oren – en op dinsdag bij Mediwet binnenstappen, waar dan hetzelfde gebeurt, in het licht van preventief geneeskundig toezicht voor de stage. Dat is zonde, want als school betaal je dan nog eens 90 euro, om dan het verschil in weegschaal te zien. Die leerling is dan blijkbaar op een dag tijd anderhalve kilogram verloren. Dat kan natuurlijk. Of alle leerlingen groeiden op een dag tijd 1 centimeter. Zeer fijn om te weten. *(Opmerkingen)*

Ik denk dat we daar toch naar efficiëntere middelen kunnen gaan, collega's.

Die twee concrete zaken zou ik u willen voorstellen, minister, om daar ook werk van te maken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Krekels, de ouderbetrokkenheid blijft sowieso behouden, niet alleen in de preventieve gezondheidszorg.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.